

odèlies i modelicons

Octubre 2011

Espècie de revista, butlletí o lo que sigui

nº 27

Octubre 2011, n° 27

Consell de redacció:
Jaume Sancho
Toni Bennassar
Jaume Gual

Confecció i fotografia:
Gabriel Rosselló

Edita: Gràfiques Sancho

Col·laboracions:

Per començar

Joan Sunyer p. 3

Dels nostres arxius

Mn. Joan Crespí p. 8

Dels nostres arxius

Joan Parets p. 9

**Galeria de personatges
del seminari**

Joan Darder p. 11

Des de Pachacamac

Toni Mateu p. 16

El nostre convidat

Miquel Ambrós p. 19

Crònicó

Jaume Gual p. 25
p. 29

Convocatòria

Propera reunió p. 30

Amb el cor a la mà

Toni Bennassar p. 31

Confidències

Antoni Pol Marcús p. 33

Reflexions

Sebastià Salom p. 37

Articles Recollit per

Toni Bennassar p. 43

Cavil·lades

Jaume Sancho p. 45

Per acabar

Mn. Caimari p. 47

Pàgina humorística

Recull G. Rosselló p. 52

Temporal de tardor. Cala Rajada. Fot. G. Rosselló

Per començar...

Octubre 2011

Espècie de revista, butlletí o lo que sigui

nº 27

Joan Sunyer

CUBA, avui

Què puc escriure a L'Havana estant?

Crec que seria bo per a mi, i tal volta per a vosaltres interessant, intentar fer una reflexió (intentar esbrinar) damunt la situació que viu el meu País en aquets moments tan crucials com els presents.

Hem de recular un poc i fer una consideració que, per evident, casi resulta innecessària. Fa 52 anys que triomfà la Revolució que encapçalaren homes com Fidel, El Che, Camilo Cienfuegos, Raúl i, a un nivell menys important, homes que avui son els cappares de la Revolució, tots pràcticament han passat la barrera dels 80 anys. Totes aquestes icones son pràcticament intocables, de manera molt especial en Fidel i, en general, els cappares. Crec que casi tots, el més explícit és Raúl, fan entendre que és necessari i urgent posar la Revolució al dia. Expressions d'en Raúl com "cometimos errores", "no nos podemos equivocar de nuevo..." fan palès que en el moment actual la situació és delicada; són paraules ben clares que parlen de la necessitat d'un canvi de rumb, això sí, sense renunciar, diuen ells, a la Revolució...

Dins aquest context, s'aproven els "lineamientos", que serien els grans principis on es fomentaria l'economia del país. Aquests contemplen una obertura al treball de la gent per seu compte (cuenta-propistas): s'han autoritzat com a 160 oficis que abans hom no podia exercir per si mateixos. Si visiteu avui L'havana veureu que han nascut com a bolets els minúsculs negocis, com és ara, es venen fotocòpies pirates de CD, pots prendre un cafetó al portal d'una casa particular, pots comprar llibres de segona mà, a vegades els llibres de la mateixa casa, a qualsevol lloc, pots comprar un poc de pa amb alguna cosa, etc; tot això s'ofereix en una petita tauleta improvisada, potser sigui una caixa un poc grossa... Són oficis que casi fan riure... Oficis com a "cargador de fosforeras" (mecheros), és un ofici; venedor d'aigua del grifo, és un altre ofici, etc., etc.

Els "liniamientos" no son mai mesures concretes, es van concretant poc a poc i sobre la marxa.

La filosofia dels liniamientos és contempla des de dos camps: Per una part s'han de reduir les despeses al màxim (estam parlant d'un país endeutat fins a les selles) i, en segon lloc, s'ha d'aconseguir, sigui com sigui, que el País tenguí entrades.

Les autoritats d'alguna manera han hagut de claudicar i canviar els discurs que havien mantingut duran anys i més anys. Han hagut de passar de concebre que l'Estat havia de donar feina a tothom, a mantenir ara que cadascú es guany les sopes com pugui.

Com reduir despeses? Doncs, deixant l'Estat de ser la gran patronal que dóna feina a tots: Ara fotran la gent al carrer i es quedaran a les empreses estatals - ara en la pràctica totes - sols els que facin falta. Les previsions són que **un milió i mig** de persones vagin al carrer en un poc més d'un any. Teniu present que fins ara tenia uns cinc milions d'empleats, que, entre altres avantatges, tenien que l'empresa els donava dinar...

De cara a reduir despeses les intencions de les Autoritats son, també, reduir al mínim els subsidis. Pensem que estam parlant d'un país on l'Estat s'encarregava de tot: com és ara, de preparar una "cistella bàsica" per a tots el ciutadans, on inclús hi havia el tabac..., i els cost d'aquesta cistella era gairebé simbòlic pels ciutadans. L'Estat tenia garantida almenys la menjua mínima als ciutadans. L'Estat garantia els llocs de feina, l'educació (inclús llibres, menjar, roba dels estudiants), els serveis de la salut eren

completament gratuïts... Tal volta hi havia moltíssimes mancances, però aquests serveis elementals els cobria l'Estat.

No podem oblidar que durant molt d'anys això s'aconseguia amb l'ajuda de Rússia; i fins ara, amb l'ajuda inestimable de Chávez. Només això ho feia possible. Es conegueren ja alguns períodes molt "especials", com per exemple quan es desmuntà la Unió Soviètica.

La filosofia actual es de ja no mantenir més a tothom, sinó només al qui ho necessiti.

Com aconseguir que aquest país tingui una economia sanejada?
Els ulls tenen posada la seva mirada en la petita empresa.

És urgent crear un clima de confiança que atregui les inversions estrangeres.

De moment estem fent una societat de servicis, no de producció; estem creant empreses d'artesans, no de professio-nals. Basta donar una ullada a la darrera pàgina del Gramma, o tenir la paciència de veure el Noticiero de l'única televisió del País.

Resumint aquest apartat: Fa falta una forta inversió estrangera en aquest País. Alguns pensen que aquesta inversió està preparada i que, tot seguit que es donin les condicions mínimes de seguretat i confiança, aquesta inversió es durà a terme. Hem de tenir clar una cosa: és l'única via que tenim, no podem fracassar, ens hem d'obrir, nosaltres sols no podríem, no existeix un altre camí...

Per pura necessitat ells accepten els canvis.

No queda altre remei:

"No basta con gritar abajo el imperialismo hay que volver a la tierra y hacerla producir para poder comer".

Hem de tenir present que els "liniamientos" abans esmentats son obra de tècnics i polítics, però que reberen el vist i plau generós del darrer Congrés del Partit Comunista. Ara tenen l'instrument legal per fer els canvis que demani el futur. Hi ha un cert paral·lelisme entre aquesta aprovació per part del Partit i el que fou la llei de Reforma Política de les Corts franquistes.

Ens podem demanar si a Cuba es produeix un canvi real o es pura fantasia.

D'entrada un canvi d'avui per demà ni es possible, ni es preveu, i crec que seria artificial. El que es necessari es mirar que els cubans arribin tots a un consens en lo que és essencial. Consens que, ara per ara, encara no es dona i que evidentment haurà de

superar no pocs entrebancs. Però recordem les paraules d'en Raul “no nos podemos equivocar”.

Però es donen petites senyes de que les coses canvien.

Quin paper juga l'Església, millor dit, el Cardenal J. Ortega i algun bisbe més?

Fa temps que les Autoritats convocaren a una reunió al Cardenal de L'Havana i a l'arquebisbe de Santiago de Cuba, Primat de Cuba i president de la Conferencia de Bisbes. A la reunió assistí el propi Raúl i la Cap de quefers religiosos.

"El cardenal de L'Havana, J. Ortega, concelebrant a la Catedral amb J.Sunyer i el rector del seminari"

El Govern demanà l'ajuda als bisbes en tres direccions distintes: La seva intervenció en el tema de les dames de Blanco, tema espinós en aquell moment; la intervenció en les negociacions amb els presos - tots els pactats son al carrer - i que els bisbes fossin els interlocutors del País davant les Autoritats de EE.UU. En aquets tres fronts s'ha mogut amb més o menys encerts la “política jeràrquica” en aquets darrers temps.

Les relacions Bisbes i Govern-Partit son extraordinàriament cordials i respectuoses. Com a botó de mostra tenim la cooperació inestimable i el suport que donen a la peregrinació de la Verge del Cobre per tot el País.

Estam davant un rol completament nou de l'església, inimaginable fa pocs anys.

El paper que ha de jugar l'església en aquets moments és difícil i perillós, podem caure en un social-catolicisme, com en Espanya es desembocà en un nacional-catolicisme. L'Església pot equivocar-se, però no pot restar indiferent, s'ha d'arriscar.

El repte ineludible és guarir les ferides del dany antropològic que aquests anys ha fet estralls en el poble cubà.

La societat civil està desfeta i desestructurada.

Aquet poble ha hagut de sobreviure com ha pogut. Ha perdut el sentit de la seguretat, no sap què és llibertat - pel jovent l'únic camp lliure es el sexual -, ja no parlen d'amor. L'home i la dona cubana estat clivellats, no sabem què és la Pàtria on tots hi tinguin cabuda, ni què és la família... Déu durant temps no ha tingut lloc en aquest país. Demanem drets, no acceptem cap obligació. La corrupció es dona, o s'ha donat a tots els nivells: Tot és meu, robar no és un il·lícit. Hi ha molta violència acumulada. S'ha perdut el concepte de gratuïtat.

Es necessari re-encantar aquest Poble que ara és el meu. Guarir les ferides de tot tipus per poder esperar aquest poble nou que hem de bastir entre tots els cubans que vivim aquí o fora del país, donant-nos la mà amb tots els qui ens vulguin ajudar. Tasca que deu engrescar-nos de valent.

El P. Sela, antropòleg, jesuïta cubà, acabà una conferencia que ens impartí al clergat havaner, comparant el temps d'avui, a aquell que segueix al pas d'un cicló: tot queda devastat, no queden arbres, la destrucció és impressionant; però, mesos després, de les arrels dels arbres caiguts neixen unes petites fulles verdes, neix l'esperança.

Aquelles fulletes demà seran altra volta aquells arbres bells i esponerosos que fan que aquestes terres caribenyes siguin úniques, plenes de colors, de sol i d'ombres cercades, faran també el miracle que els arbres donin soplug als cansats, al nins, vells, i als qui han fet de cada arbre el seu sostre particular i davall aquests arbres es sentin un dia emparats i segurs.

Joan Sunyer

Dels nostres arxius...

(Arxiu de Mr. Joan Crespi)

RECLAMA

Nº 19 de la 3ª Epoca / Octubre del año 1980

HERMANAS MENORES

ANFUMO, haciendo referencia a las publicaciones "cursales", "CA'N RASCA" y "BRAM D'ASE", las califica respectivamente como hija y nieta de RECLAMA.

Nosotros podemos asegurar que no tuvimos nada que ver en su alumbramiento, por tanto mal podemos ser su padre o su madre. Tampoco indirectamente, por ende no podemos vindicar ser sus abuelitos.

Las consideramos como HERMANAS MENORES. Con ello no queremos indicar que nos consideremos más importantes; sino sólo que aparecimos antes. Por eso y sólo por eso vindicamos para nuestra publicación el título de "DECANA DE LA PRENSA CURSAL"

Hoy, gracias a las noticias facilitadas por la Agencia "ANFUMO" podemos ya dar a conocer el nombre de los DIRECTORES de estas revistas "hermanas":

De "Ca'n Rasca" es Francisco Caimari Alomar.
De "Bram d'ase" es Lorenzo Bonnin Bonnin.

Felicitemos cordialmente a ambos y les deseamos puedan conseguir sus objetivos.

Al proio tiempo les brindamos intercambio de las publicaciones.

A nosaltres, **MODÈLICS** i *modelicons*, ens agradaria ens admetessin també con a germana menor d'aquesta confraria de "PREMSA CURSAL" o, com en solem dir, "Condiscipular".

Dels nostres arxius...

(Arxiu de J. Parets)

L'ESGLÉSIA MALLORQUINA I ELS INTEL·LECTUALS DELS ANYS 70

Fragments de la Lliçó inaugural del curs acadèmic 1980-81
Escola de Formació del Professorat d'E.G.B.

De Guillem Cabrer i Borràs

El Bisbe Enciso, home distingit, intel·lectual competent, va donar una nova empena al seu clergat i es fixà detengudament en el seu Seminari - tabernacle de formació sacerdotal -, encomanà tal responsabilitat a Don Francesc Payeres a qui anomenà Rector, després és substituït per Don Pere Sureda el juny de l'any seixanta; tant l'un com l'altre eren homes tallats al seu gust. El bisbe lluità directament o a través dels seus Rectors per assolir un seminari modèlic; a continuació senyalam diversos punts aconseguits:

- per donar-li un caire més seriós i guanyar la confiança dels qui hi estudien, aconseguí que els estudis del Seminari Menor siguin commutables amb el batxillerat civil.
- el Certamen Científic-Literari que l'any 1899 fundà el Bisbe Campins coneix - com si fos el cant del cigne -, uns anys de grans de gran esplendor. En distintes ocasions és presidit per destacades personalitats, entre elles el Sr. Nunci. En els treballs presentats aquests anys n'hi trobam que van signats per noms avui coneguts en el món de les nostres lletres.
- l'any 1957 se funda la revista *Antorcha*, on es publiquen poemes i articles, informacions i recensions, notícies i efemèrides, tota ella a càrrec dels seminaristes. Recordem també, aquí, les revistes *Lluc* i *El Heraldo de Cristo*, publicades per altres seminaris mallorquins.
- els museus del Seminari són enriquits per noves adquisicions: el de Ciències, el de Numismàtica, el de Mallorca treballadora, el Bíblic, al que hi dugueren quantitat d'objectes fruit d'unes excavacions a Terra Santa; i especialment la Biblioteca que se va veure incrementada per donacions de Don Antoni Sancho, de Don Emili Sagristà, de Don Francesc Payeres, per la del mateix Bisbe Enciso i altres. Funcionava, també, una hemeroteca i una sala d'audicions musicals.

- home dedicat a la Litúrgia, va voler que la *Schola Cantorum*, que interpretava a tots els actes, principalment als de la Seu, estàs ben proveïda; per tal finalitat va fer comprar un orgue que servia per la formació de l'alumnat i per l'especialització dels estudiosos de la música.
- el punt que curava més gelosament el Sr. Bisbe era el del claustre de professors. Enviava als seminaristes i capellans més destacats a estudiar a Comillas, Salamanca i Roma; tot per aconseguir un professorat més i més competent. Anomenem aquells que han deixat més petjada bé pels càrrecs que ocuparen - a la cúria o el capítol -, o per l'aportació que feren pels seus escrits i altres manifestacions culturals: Don Antoni Sancho, teòleg i orador; Don Sebastià Garcies Palou, canonge magistral, teòleg i lul·lista; el Pare Gaspar Munar, afamat moralista i historiador reconegut; Don Emili Sagristà, científic i historiador; Don Bruno Morey, especialitzat en cànons, orador i periodista; Don Bernat Julià, músic; Don Francesc Planas, anomenat Bisbe d'Eivissa; Don Llorenç Tous, afamat escriptorista; Don Baltasar Coll, orador i poeta; Don Bartomeu Quetglas, sociòleg; Don Llorenç Pérez, arxiver i historiador; a més d'altres noms de persones lligades al Seminari com Don Francesc de Borja Moll, que ensenyava, a aquells que volien, la nostra llengua, Octavi Saltor, Llorenç Riber, Guillem Colom i altres. Cal dir que l'Església mallorquina ja havia gaudit d'una bona tradició cultural, basta recordar els noms de Don Miquel Costa i Llobera, de Mossèn Antoni M.ª Alcover i de Mossèn Salvador Galmés, per tenir-ne una mostra evident.

(...)

No es pot interpretar una obra sense conèixer la circumstància del que l'ha creada. Un pontificat té la seva importància, com la té una victòria, com la té una tradició. Altres estudis ja han parlat en particular dels artistes i científics a qui afecta l'exposició que ara feim; jo només he volgut esbrinar unes causes que, si més no, són vàlides per noms com: Gabriel Janer Manila, Josep Massot i Muntaner, Sebastià Mesquida, Guillem Cabrer, Joan Moll, Jaume Santandreu, Guillem Frontera, Antoni Vicens, Pere Orpí, Biel Moll, Jaume Oliver, Joan Miralles, Joan Bestard Comes, Pere Llabrés, Francesc Barceló, llista que aduec a manera de prova.

El fet és que d'una manera o altra, tota aquesta generació dita dels 70, ha viscut i va deixant un testimoniatge vàlid per posteriors judicis i interpretacions; grup intel·lectual que s'ha de tenir en compte perquè, d'una manera íntima i intensa, forma part de la nostra cultura, de la nostra Mallorca, a la que estimam i admiram amb la mateixa dimensió lírica com la del nostre poeta Joan Alcover quan deia:

*“La pàtria és gran, és bella; té gorgs i fondalades,
boscs, olivars i pobles, i temples i castells;
i serres que s'abeuren del cel en les boirades,
com de la llet materna, alçant-se assedegades,
les boques dels vadells”.*

CIUTAT DE MALLORCA

OCTUBRE 1980

galeria de

del seminari

“DON BARTOMEU” QUETGAS GAYÀ

Per Joan Darder Brotat

Una de les “sortides” (=‘escapes’) que es consentien al nostre Seminari era posar en solfa tota cosa creada. Bé que ho aprofitàrem amb don Bartomeu, a tercer de Filosofia (1962-63). Don Pep Sacanell fou també a més d’objecte, subjecte actiu d’aquesta juguera, alineat sempre amb el RCD Mallorca i especialista amb acudits massa blancs i amb una gràcia més que discreta.

Així i tot, rient amb tants d’incidents com es donaven a la classe d’Ètica i de Sociologia, descobrírem que dins aquell sordet original hi havia una personalitat que sobresortia per damunt el promig del claustre i del clergat mallorquí. Intuíem i respectàvem en aquell homenet sord i tremolós la bondat, el sentit comú, la intel·ligència i un amor primerenc i vitalici al treball i a la classe obrera. Aquell “vellet” que venia a classe inclinat cap a l’esquerra i fregant amb la sotana la paret - com amagant-se d’uns perseguidors que havien estat tant reals com ara només imaginaris - i els peuetes del qual tremolaven sobre la tarima, don Bartomeu, només tenia aleshores 62-63 anys, més jove que cap de nosaltres al dia d’avui.

ANÈCDOTES

A qualsevol col·legi, i més si és internat, es transmeten de curs en curs els clixés, peculiaritats, rareses i "fames" de certs professors. Com hauríem pogut endevinar, si no, en un sol curs, la pedagogia i el llibre de llatí de don Pepe Rodríguez i la gràcia dels seus acudits ?

Aquells discursets el dia de Santa Catalina, on el fèiem sentir president d'un gran certamen, amb intervencions que començaven sovint amb un "*Ilustrísimo*" que ell agraïa amb una capada tan sentida com solemnement discreta i després, els pastissos, procurant que li toqués un de nata i xocolata perquè se n'escampàs per tota la cara.

Li agradaven les frases concises i lapidàries. No anava de brodats ni retòriques. Pregunta a classe: "Frase de Carlyle". Resposta: "Tres veces malditos". I si no, un altre, fins encertar amb aquestes tres paraules.

Amb les notes no mirava massa prim: a un que encara no hem identificat, n'"Externos", li posà un 8. Un dia s'adreçà a Biel Rossinyol reclamant-li silenci. En Biel, dolgut o provocador, li va respondre: "don Bartomeu jo no xerrava" i la resposta fou originalíssima: "Xerra si vols, però que no ho pareixi". Qui podia replicar ("*redarguere*") davant una metafísica tan funcional ?

"No podem perdre un minut" era com el leitmotiv i consigna dels seus darrers anys, duent-lo tant a l'extrem que, per aquesta mateixa raó, no podia anar a la consulta del metge, ni després a la farmàcia, ni finalment llegir el prospecte del medicament. No podia perdre un minut fent coa o llegint prospectes. Sort que trobà en Mateu Buades que li llegí i obrí la capseta ! També hi hagué voluntaris per donar llustre a les sabates de don Bartomeu.

Quants minuts perdérem cercant títol per un fulletó sobre les indulgències al treball, que acabà amb "Doble salario" !

La seva intel·ligència i sentit comú feien que miràs el futur de l'Església amb més clarividència i equanimitat, encara que a vegades només

quedàs a mitjan lloc com quan, preguntat si el Concili llevaria la sotana, contestà: "Treure, treure no ho crec; ara sí que l'acurçarà fins a mitjan cama".

No oblidem que era un home que nasqué a Felanitx el 1900, l'any que tancà el segle XIX. El triomfalisme encara ens embolicà a nosaltres. Recordau aquella exclamació seva ("*Que surtin les banderes!*") quan ens contava, emocionat, com si es trobàs dins l'estadi de Brucel·les on assistí al Congrés Internacional de la JOC (1935) on contactà amb mons. Cardijn, més tard cardenal.

VALORS I FETS

De fill d'un humil cadirer passà a catedràtic del Seminari. Canvià de cadira, però no de cap ni de cor. Bartomeu, el vuitè dels nou fills que tingueren Miquel i Maria sempre fou fidel a la classe obrera.

Intel·ligent i estudiós, des del Seminari simultaniejà la carrera de Magisteri. Les seves notes d'exàmens finals són, juntament amb Francesc Payeras i Joan Munar, les millors del seu curs. Guanyà sis premis i un accèssit als Certàmens del Seminari. És curiós que els premis corresponen a treballs de llatí, grec, Bíblia, biografia i literatura, mentre que l'accèssit l'obté el 1920 amb el que serà l'eix i la curolla de tota la seva vida adulta: "el patrono y el

obrero; origen de su antagonismo, consecuencias de éste y su remedio por la sindicación católica según la encíclica *Rerum Novarum* de León XIII". El dictamen del tribunal fou: "... colocando en primer puesto al que lleva por lema *hora est ja nos de somno surgere*, el más completo pero que carece de unidad perfecta". Tant el títol com el lema ja defineixen el que serà el seu futur. Un altre aspecte que dóna llum sobre la seva vida interior és el lema escollit per un altre treball de Certamen sobre *Los Nombres de Cristo* de Fra Luis de León: La verdadera sabiduría es saber mucho de Cristo.

Un any després de ser ordenat prevere és nomenat viceconsiliari de la Federació d'Obrers Catòlics (1925) i mai no deixa aquest camí. Un home pràctic, autodidacta en Ciències Socials que influí en el clergat mallorquí que n'estava bastant enfora (amb algunes notables excepcions, com don Andreu Pont, Andreu Casellas i Miquel Bonnín...). Treballa en una campanya de divulgació periodística i de cursos (Mallorca, Vitòria, Barcelona i Madrid) entre 1932 i 1938. Dona cursos per preveres i obrers a Mallorca (1933-34) i a empresaris (1935). Participà a una Assemblea de la JOC a Vitòria (1933). Herrera Oria (més tard cardenal i bisbe de Málaga) el cridà per donar conferències a Madrid (maig de 1936).

La seva gran obra és la fundació a Mallorca de la primera Caixa de Subsidis Familiars, la primera d'Espanya que neix el 6 de juny del 1935. Fou el fruit del Cercle Empresarial d'Estudis Socials fundat aquest mateix any a Palma per don Bartomeu. Ens anticipàrem tres anys a la resta d'Espanya i de forma voluntària. S'implantà a tot l'Estat el règim obligatori de subsidis familiars el 18 de juliol de 1938.

Tots coneixem els cinc "*folletos*" de don Bartomeu (Curso de Cuestiones Sociales) que estudiàrem i subratllarem a gust amb blau i vermell, dels que la HOAC de Madrid en féu una segona edició, corregida i augmentada, en un sol volum. Trobareu la relació de totes les seves publicacions al parlament de BESTARD i COMAS, JOAN, **Mossèn Bartomeu Quetglas i Gayà. La seva obra social**, editat per l'Ajuntament de Felanitx quan fou proclamat Fill Predilecte de la Ciutat de Felanitx (20 juliol 1994).

ENIGMA

Els seminaristes de tercer de filosofia sabíem que, a un moment del curs, quan la confiança entre professor i alumnes hauria crescut suficientment, don Bartomeu retiraria el vel del misteri que cobria la seva vida, la causa de l'ocàs de la seva carrera i l'origen d'aquella malaltia que el convertí en un home malferit. Mai ho desvetllava del tot i depenia del seu estat d'ànim i del grau de sintonia que es donava amb aquell curs el grau de desvetllament.

El seu relat tenia dos moments forts: la seva audiència amb en Francisco Franco Bahamonde i la seva destitució de delegat provincial de l'Institut Nacional de Previsió a Balears.

1) El juny de 1937 el general Franco, que tenia el seu Quarter General a Salamanca, el crida i s'entrevista amb don Bartomeu el 2 de juliol d'aquell any, mostrant un viu interès per la Caixa de Subsidis Familiars que havia fundat aquell jove capellà felanitxer (37 anys) i sociòleg. El 15 d'agost es nomena delegat nacional del Secretariat per a la creació de Caixes de

Subsidis Familiars. El 18 de juliol de 1938 s'implanta a Espanya el règim obligatori de subsidis familiars. Continua essent consultat per altes personalitats del Govern i intervé a diverses províncies. Se li ofereix la direcció de la Caixa Nacional de Subsidis familiar que agraeix però no accepta. Llavors és nomenat delegat a Balears de l'Institut Nacional de Previsió.

2) El 1945 el cessen injustament com a delegat provincial de l'Institut Nacional de Previsió que tenia la seva seu a Palma, al que havia estat el "Gran Hotel", avui propietat de "La Caixa", un bell edifici modernista feliçment restaurat. Darrera aquesta destitució hi ha nombroses intrigues, incomprendiments i penalitats.

La concessió de la Medalla al Mèrit en el Treball (31 de maig de 1960), en la categoria de plata, de primera classe, fou per a ell un reconeixement tardà, però que se'l tenia ben merescut i li donà gran satisfacció.

Una darrera pinzellada que retrata l'agudesia i l'amor al treball i als treballadors de don Bartomeu, comentant el Gènesi: "el càstig no és el treball sinó el dolor que aquest comporta".

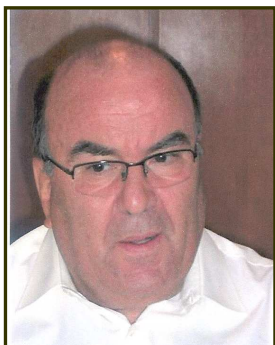
Joan Darder Brotat

FITXA

- 1900, neix a Felanitx el 19 de gener
- 1924, ordenat prevere el 14 de juny
- 1924, director de l'escola parroquial de Santa Creu, Palma
- 1925, capellà del col·legi de La Salle
- 1925, viceconsiliari de la Federació Obrera Catòlica
- 1931, responsable del Secretariat Social d'Acció Cristiana
- 1946, professor de Doctrina Social, d'Ètica i de Teodicea al Seminari diocesà de Mallorca.
- 1947, Consiliari diocesà de la HOAC
- 1951, president del Cercle Sacerdotal d'Estudis Socials
- 1959, professor de Dret del Treball i de Seguretat Social a l'Escola d'Assistents Socials de Palma
- 1964, mor a Ciutat dia 20 de gener

Des de Pachacamac

PERU

T. Mateu Brunet

Des de fa molts d'anys vaig escrivint el meu quadern de vida, abans un diari personal, les primeres pàgines del qual són de tercer de filosofia. Ha anat canviant en funció de la meva pròpia evolució.

Des de fa anys el que m'interessa es acollir el Déu, que me va sortint a la vida. He pensat que vos pot ser més interessant aquesta lectura que dades de sociologia religiosa que més o manco tots coneixeu i alguns heu viscut aquí a Perú.

En Fernando, té un trombó cerebral que li ha afectat les seves facultats superiors amb una forta emotivitat, diumenge passat quan va venir a combregar se me va abraçar ... D'aquest relat dir-vos que me va impressionar la seva profunda coherència de fons...l'Esperit?

Està en castellà perquè es una transcripció literal.

Preparación al bautismo de un adulto. (Fernando)

Desde hace varios meses F. nos expresa el deseo ferviente de recibir la comunión. En Abril del 2011, después de varios intentos para saber si estaba bautizado, al no encontrar la partida de bautismo, decidimos bautizar a F.L . de 62 a., nacido en Cuzco., de padre peruano y madre boliviana (Departamento de Potosí cerca del Brasil).

Primera conversación de preparación

Maltrato del padre, "atroz", "me pegaba". La abuela paterna "mató" con veneno a su hermanita por ser hija de una extranjera. A los 8 años, a él, también lo quería matar. Por eso no le reconocieron.

Tiene ocho medio-hermanitos de otro compromiso de la madre.

Tenía 22 años cuando murió su madre. Volvió al Perú.

En la mili, siendo presidente el General Velasco, se hizo la partida de nacimiento.

Empezó a trabajar en una compañía que vendía "grandes carros" (tractores, ómnibus...) Trabajó en ella hasta los 28 años. Después en una clínica "Bisagra" del seguro, después en seguros sociales (lavar ropa de los pacientes, mantenimiento de la sala de operaciones...) A los 30 fue a otro hospital "2 de Mayo", 10 años. Hasta los 59 años ha trabajado en hospitales.

"No sabe leer". A los 60 años se paró y ha trabajado en servicios domésticos (en casa de un gringo - gente de plata- , y en casa de un notario cuidando el niño. La muerte del notario, hace tres años, fue como "una roca que se me vino encima", después la Sra. del notario, tuvo un amante.

El ha tenido una conviviente cuatro años. Pero no ha tenido hijos. De esto ya hace unos doce años, después ella se casó "de verdad". El vive solo.

Próximo día

¿Cómo le ha venido el deseo de recibir los sacramentos?

"Son necesarios para entrar en el Reino de Dios".

¿Y el bautismo?

"Si no lo estoy no puedo recibir a Jesús".

¿Por qué recibir a Jesús?

"El único que puede ayudarme."

¿Ayudarle?

"A los que lo necesitan. Voy a orar por los pobres, por los niños."

¿Y después de la muerte?

"Dios vendrá a recogerme, mi espíritu estará presente, le pediré por las Sras. que matan a sus hijos".

¿Qué pedirá al Señor en la comunión?

"Por los que están internados, presos.
Por los niños que están en la calle y tienen hambruna.
Yo soy un mandado, que me guíe el Señor".

Último día.

¿Qué le pide Dios que debe mejorar?

"Mejorar la salud y con las amistades.

-La Sra. ..., es como una madre: pelar, repartir mercaderías

-Otras personas: lavar la ropa, barrer. No tengo vergüenza.

- El restaurante ... - él me paga mi cuarto - pelar maní, yuca.

-Con el Sr. ... le barro la casa y el salón de corte de pelo”

En la Vigilia Pascual del año 2011 recibió el sacramento del bautismo y la comunión. Aquel día, llevaba unos guantes.

Extremunció Sra.Maria Dolores.

Una pagina del Regne, no necessita comentari

El fill, en Tino, forma part del coro, me va venir a cercar es vespre. En entrar a l'habitació la vaig conèixer de la parròquia. Li vaig dir, “ o es Vd...?” rigué, ¿Le duele mucho?” me va dir, que “no”.

Ens donàrem una besada i me va agafar ses mans i me diu “Padrecito, tengo miedo de atravesar el rio”, els fills, m'expliquen que els pares vivien vora el riu, i últimament té estats de confusió, però me va parèixer que no anava per aquí i li vaig dir: “Sra. Dolores, si su hijo me ha llamado es para que le trajera a Jesus, para que El, le de la manita para atravesar el rio”. Li va canviar sa cara, es va transfigurà, i me diu “padrecito, me està entrando una paz y alegría...”

Li vaig donar l'extremunció, pregàrem amb la família i va rebre la comunió. Eren les dues de la matinada.

“Els setanta-dos van tornar plens d'alegria...” Lc.10,17;

Setembre 2011

El nostre convidat

Miquel Ambròs

Entrevista amb Antoni Bennassar

En Miquel és una persona de la qual tots en tenim un excel·lent concepte. En el seminari eren freqüents els comentaris que els situaven entre els seminaristes més brillants. Tothom deia que era molt llest.

Quan nosaltres entràrem ell feia tercer de llatí. I quan hagué cursat el cinquè decidí canviar d'aires perquè començà la vida monàstica a Montserrat, i d'allà es dirigí a completar estudis a Alemanya.

Però com que la roqueta estira molt, trobà motius per tornar-hi, i aquí el tenim cuidant-se de la comunitat de catòlics de ritus bizantí a la capella de Santa Fe.

Totes aquestes experiències ens assemblaren prou interessants i motiu suficient per fer-li una entrevista per a la nostra estimada revista.

1.- Parlan's de la teva entrada al seminari.

Vaig entrar al seminari el curs 1952-53 quan els tres primers cursos estaven al col·legi del Socors, perquè no cabíem al Seminari, actualment casa de l'Església. Eren aquells uns anys de nacional-catolicisme en què la presència de l'Església era abassegadora. Afegiu-hi el fet de néixer en una família profundament religiosa amb pocs recursos econòmics i el prestigi i respecte de què gaudia el capellà en el poble, i tindreu els motius per què vaig entrar al seminari. A més, tot i ser un nin, ja començava a tenir inquietuds culturals, i el seminari m'oferia la possibilitat d'estudiar.

2.- Quina valoració fas d'aquells 5 anys de seminari?

A nivell institucional, negativa. L'ambient que es respirava era repressiu en tots els sentits, els superiors i els professors - sempre hi havia excepcions - aplicaven conscientment o inconscientment el mètode de, com diuen en castellà, *la letra con sangre entra*; tot era pecat o sospitós de ser-ho, sobretot en matèria sexual. De sexe, en un moment en què un adolescent experimenta una revolució hormonal profunda, no en rebíem cap formació, ni que fos orientada a una futura vida de celibat. No es pot prescindir de la vida, i això era el que feien. La valoració positiva la faig en un pla personal: els lligams d'amistat amb els companys, que encara duren, el coneixement de la cultura clàssica i el descobriment que hi vaig fer de la llengua i cultura catalana, malgrat la presència única del castellà en les classes. Com vaig arribar-hi en aquell ambient castellanitzat dels anys 50?

A casa hi havia uns quants volums de les *Rondalles d'en Jordi des Racó*, que jo vaig llegir amb fruïció. Com que m'havia avesat al mallorquí, vaig reunir al meu poble nines i nins de la meva edat per llegir-los rondalles. No cal dir que ells m'escoltaven embadalits, no per la manera com llegia, sinó per les rondalles en si, i vaig pensar que la nostra parla no podia quedar enterrada en els llibres, sinó que havia de ser coneguda, propagada i apreciada. Vaig anar a la Rectoria i vaig demanar al Rector que em deixàs mirar els seus llibres i hi vaig trobar la Gramàtica de la llengua mallorquina d'en Francesc de Borja Moll, vaig estudiar-la i a partir d'aquell moment vaig decidir d'escriure sempre en català, o en mallorquí com deïem llavors. Tenia 13 anys. Al seminari ens feien aprendre de memòria una poesia que havíem de recitar durant el sopar. Tots els companys triaven poemes castellans. Jo em vaig decidir per la *Cançó de na Ruixa-mantells* de Costa i Llobera i més tard per *La Relíquia* de Joan Alcover:

Faune mutilat,
brollador eixut,
jardí desolat
de ma joventut.
Sembla que ara ahir....

És aquest un amor al qual he estat fidel tota la meva vida. Record que, quan vaig entrar a Montserrat on s'ensenyava el català perquè els nouvinguts el parlaven però no el

sabien escriure, el professor va quedar impressionat perquè vaig fer una redacció sense cap falta gràcies la Gramàtica mallorquina d'En Moll, i encara hi ha idiotes i analfabets que diuen que el mallorquí no és català. L'estupidesa de certa gent no té límits.

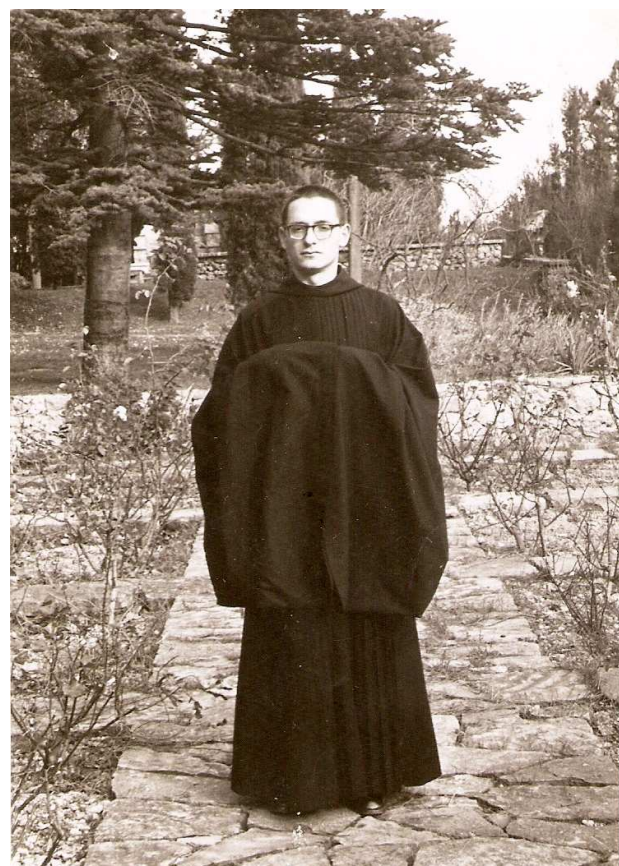
3.- Per què decidires anar a Montserrat?

No em trobava bé en aquell ambient i cercava altres coses. Com que havia sentit a parlar de Montserrat, vaig procurar-me un llibre del P. Colombàs sobre la vida de St. Benet amb la inclusió de la Regla benedictina, on vaig trobar el que cercava.

4.- Fes també una valoració del que suposà per tu l'experiència de vida monàstica

Conèixer més a fons Jesucrist, que és l'objectiu principal de la Regla, deixar els meus complexos i pors i madurar espiritualment, descobrir que hi havia una Espanya molt diferent de la que se'ns imposava eclesialment i políticament, conèixer els moviments de renovació teològica amb figures tan importants com Romano Guardini, Congar, De Lubac, Chenu, Urs von Baltasar, Hans Küng, etc, tots ells ignorats al seminari el temps que hi vaig esser i experimentar la riquesa dels poetes, escriptors i pensadors catalans i estrangers: Verdaguer, Carles Riba, Carner, Sagarra, Guimerà, Ferrater.... Tomàs Mann, Goethe, Rilke, Graham Greene, Tolstoi, Dostoievski, etc.

5.- Per què deixares el monestir i quina fou la següent etapa?

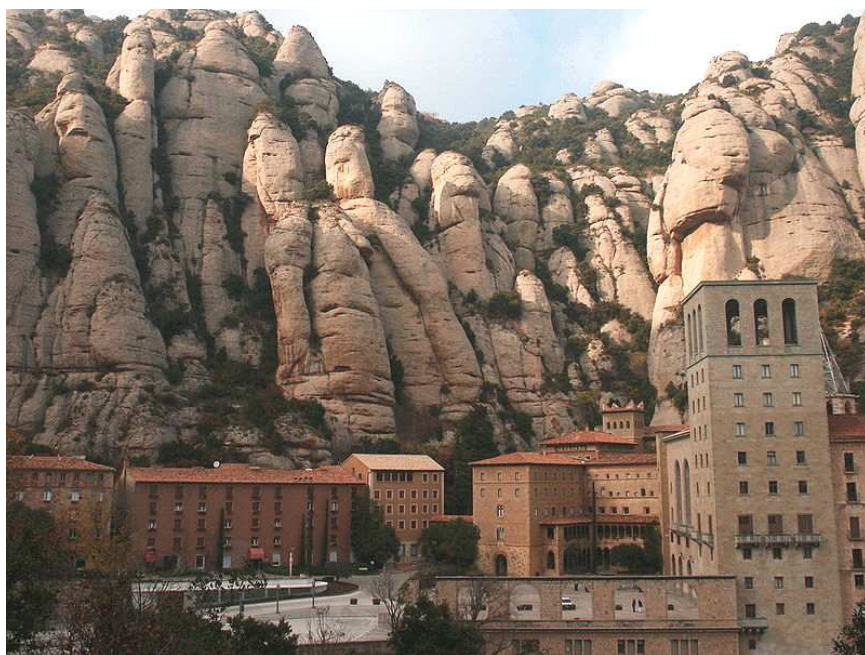
A Montserrat hi havia un grup de monjos, encapçalats pel P. Ubach, que celebraven els ritus orientals: siríac i bizantí i difonien l'espiritualitat i teologia de les Esglésies d'Orient, la qual em va fascinar. Per això vaig estar tot un any al monestir de Chevetogne a Bèlgica on hi ha una comunitat benedictina de ritu bizantí-eslau, on vaig conèixer el bisbe ucraïnès Plató Kornyliak, que em va demanar amb insistència que m'incorporàs a la seva Exarquia (diòcesi a l'Occident). Li vaig dir que no depenia de mi perquè formava part d'una comunitat monàstica on l'Abat tenia la darrera paraula. L'enyorança de l'Orient era molt gran; per això, recordant l'oferta del bisbe Plató i d'acord amb l'Abat i la normativa canònica, vaig demanar l'exclaustració i vaig anar a Alemanya a servir l'Església ucraïnesa a l'exili.

6.- Parla'ns d'aquella crisi del 1966 a Montserrat. Quina postura adoptares aleshores?

A la comunitat hi havia dues tendències: la monàstica estricta i una d'obertura als problemes de la societat. Aquesta segona demanava una presència activa en la societat, mentre que l'altra es limitava a l'atenció dels qui pujaven a Montserrat sense renunciar al silenci i a la solitud del monjo. Jo simpatitzava amb la segona tendència, i això influí també en la meva sortida del monestir.

7.- Què en penses dels abats que tengueres: Escarré, Brasó i Cassià Just?

L'abat Escarré va ser un home d'una gran personalitat, va reconstruir, no només materialment, sinó espiritualment i intel·lectualment el monestir, després de la desfeta de la guerra civil fins a posar-lo a l'altura exigida pels temps moderns. A més, va ser l'únic eclesiàstic que va criticar el franquisme obertament i va dir la veritat al dictador. Aquells anys (finals dels 50 – principis dels 60) el Dijous i Divendres Sant les ràdios emetien només música clàssica i les funcions religioses. La ràdio de Barcelona sintonitzava amb Montserrat durant la celebració dels oficis litúrgics. Quan l'abat Escarré feia la seva homilia el dijous sant, els mateixos obrers que no anaven a l'església, exigien a l'amo del bar que els deixàs escoltar les paraules de l'abat i ho feien amb silenci sobretot quan denunciava l'existència de presos polítics i les pressions del règim que obligaven per

força els soldats a anar a missa. Record que una vegada les dones dels comunistes represaliats pujaren a Montserrat per agrair a l'Abat la seva posició a favor dels seus marits; quan el veren, se li acostaren i amb llàgrimes als ulls el tocaven com si fos una mena d'àngel. Va acabar a l'exili per la denúncia que féu a *Le Monde* del règim franquista.

L'abat Brasó va continuar l'obra de l'Escarré, però no tenia la seva personalitat i li va tocar viure la crisi del 1966 amb l'escissió que es va produir en la comunitat quan un grup de monjos contestataris anaren a Cuixà, al Rosselló francès, cosa que el va afectar molt. Per això el feren abat general a Roma.

El Cassià Just, un excel·lent músic i compositor, per a mi va ser un gran amic, un home de Déu. Com a organista, interpretava molt bé la música de Bach i César Frank, i jo

li deia que, sense voler desmerèixer el geni de Bach, tocàs autors moderns del segle XX, com Olivier Messiaen i ho feia amb motiu del dia del meu sant i sempre que ho demanava. Després s'havia d'enfrontar amb les crítiques dels monjos més tradicionals. Va ser molt valent a l'hora de manifestar la seva opinió crítica quan, en la primera època de Rouco corrien aires conservadors en la Conferència episcopal. Oposant-se amb caritat i humilitat a les seves opinions, no es va deixar intimidar per les acusacions de certs fonamentalismes polítics i religiosos. No va tenir por de res ni de ningú. Jo l'estimava molt; per això vaig anar al seu funeral a Montserrat i em van caure les llàgrimes mentre l'enterraven.

8.- Comenta la teva etapa alemanya

Així com a Montserrat, vaig madurar espiritualment; a Munic, vaig madurar humanament tot i els sotracos inicials que vaig experimentar, en sortir del monestir on no havia vist el món per un forat, quan vaig haver d'enfrontar-me amb la realitat d'una gent que vivia en l'exili i d'una ciutat moderna, sol, sense l'escalf d'una comunitat monàstica. Em vaig entregar a la comunitat sobretot als més joves, que m'ajudaren en el procés de maduració. Em vaig enamorar, però això ha de quedar en la meua intimitat. Només diré que vaig anar de vacances al meu poble de Banyalbufar amb una al·lota molt amiga. Ja us podeu imaginar els comentaris dels homes sobretot davant aquella al·lota realment molt atractiva.

9.- Per què tornares a Mallorca?

Perquè enyorava el meu país; a més, gràcies a l'amic Joan Bestard, llavors vicari general del Bisbe Teodor, vaig entrar en contacte amb ell, un altre gran home, que em va acollir a la seva diòcesi. En una paraula, estava cansat de viure com estranger en una ciutat molt maca i m'apassionava viure de prop la singladura democràtica que l'any 1980 s'iniciava a Espanya.

10.- Activitats que has exercit des que tornares a Mallorca

Vicari i Rector de S'Arenal, col·laborador més tard de l'Encarnació, professor de religió i ara Capellà personal dels fidels catòlics de ritu bizantí a Mallorca i Eivissa, llevat dels romanesos, que tenen el seu capellà.

11.- Com vas viure el paper de professor de religió als diferents Instituts on has impartit dita assignatur?. Actitud dels teus alumnes

Tot i ser difícil el tracte amb adolescents, el fet d'ensenyar m'ha ajudat a no instal·lar-me en la comoditat d'home madur al llindar de la vellesa. El contacte amb la joventut et qüestiona les manies que tenim els adults i et manté amb un esperit jove. Vaig formar un grup de teatre, que va guanyar el primer premi de teatre escolar amb l'obra de Joan Mas *Ara plouen figures*, que es va fer al Teatre Principal.

D'aquí vaig passar a dirigir un grup de teatre aficionat amb seu a S'Arenal i obert a tots els qui hi volgueren participar. Vàrem representar obres d'en Joan Mas *Ca nostra* i *Molta*

feina i pocs doblers, d'en Martí Maiol *On anam?*, que va guanyar el primer premi de teatre aficionat de Mallorca, vodevils anglesos, Dario Fo i em vaig acomiadar de la direcció teatral amb l'obra de Shakespeare *Les alegres casades de Windsor*. Anys 1989-1999.

12.- I ara parla'ns de la capellania de ritu bizantí a Sta. Fe

És una capellania erigida pel bisbe Jesús a finals del 2004 per satisfer les necessitats espirituals i pastorals dels ucraïnesos grecocatòlics, com els anomenen, dels quals conec la llengua, la cultura i el ritu. M'hi trob molt bé, perquè gràcies a ells he recobrat el meu contacte amb les Esglésies d'Orient i amb l'Ecumenisme.

13.- I ara, per curiositat, quantes i quines llengües parles?

Llengües vives: català, castellà, francès, italià, alemany, ucraïnès i llegesc l'anglès i el rus, no els parl per manca de pràctica. Llengües mortes: grec antic, llatí, eslau.

14.- Què penses de l'Església actual? Llums i ombres.

Per desgràcia, l'Església institucional enyora i vol tornar a la cristiandat que va eliminar el Concili Vaticà II, a Trento i a Espanya del nacional-catolicisme i compta amb el suport de moviments sorgits els darrers 30 anys de caire fonamentalista, sense fer ús de la violència -això sí-. però no massa allunyats d'altres fonamentalismes d'inspiració protestant, com els que es donen als Estats Units, els de l'ortodòxia sionista i de l'Islam. Això són les ombres. Llums? El servei, inspirat en l'evangeli, de tants homes i dones, que treballen en el silenci, com el llevat que transforma tota la massa, i que s'han pres molt seriosament la seva opció per Crist.

Com hem pogut veure la vida de'n Miquel està ben plena de vivències i que és molt clar en les seves respostes, encara que es veu no li agrada allargar-se massa. Gràcies, Miquel, per deixar-nos conèixer les etapes de la teva vida, a la vegada que el teu procés de maduració personal i religiós. Amics, si voleu participar en alguna de les eucaristies que celebra en Miquel en ritus bizantí, anau a la capella de Santa Fe qualsevol diumenge a les 11. Segur que ell n'estarà ben content.

Antoni Bennassar

Cronica

Jaume Gual i Mora

REUNIÓ DE CONDEIXEBLES A CAN TONI PERELLÓ

Portocristo, 10 de juny de 2011

Com havíem acordat a la passada trobada, el dia 10 de juny, divendres, ens reunírem a can Toni "Patró", a la seva casa de Portocristo. En Biel Rosselló havia inserit en el darrer número de "Modèlics i modelicons" el plànol del lloc de trobada, així com el carrer i el número de can Toni perquè ningú es pogués extraviar.

A les 13 hores la majoria ens trobàrem a l'aparcament de les coves del Drac, com estava previst,. Arribàrem els primers els de la zona des Raiguer, en Parets, n'Amengual i jo. Després arribaren els de la zona de migjorn, en Fons, n'Orpí i en Rosselló; ho feren després els residents a Palma, en Bauzá, en Bennàssar, en Sancho i en Pol. Esperàrem una estona per si venia algú més i li enfilàrem cap a can Toni.

Allà hi trobàrem, a més d'en Toni, en Rafel Umbert, que va fer d'ajudant de cuina a en Toni, i en Tomeu Moll que, guiat pel seu GPS, havia arribat directament allà, sense passar per les coves. En Moll se modernitza ferm i du un bon domini de tècnica.

En Tomeu Català va arribar a les coves quan ja no hi érem i en Toni Bennàssar i en Sancho anaren a rescatar-lo. Finalment va arribar en Bestard. En total fórem 15; mancaven, a més dels tres companys que ens han deixat, Nigorra, Fuster i Rossinyol, els tres que estan fora de la roqueta, en Salom, en Sunyer i en Toni Mateu, com tampoc pogueren venir en Buades, en Darder i en Tauler. Tampoc vingué en Ramon.

Ens acomodàrem entorn de dues taules i donàrem bon compte del succulent dinar que ens havia preparat en Toni Perelló, que va comptar amb l'ajuda d'en Rafel Umbert: Puré de porros, de primer plat, i sèpia amb ceba de segon, gelat i ensaïmada. Tot molt bo. En Toni i en Rafel no volgueren que ningú s'aixecàs durant el dinar; ells, amb l'ajuda del Bon Jesuset i de la Mare de Déu, ho engirgolaren tot.

Entre tant, van sorgir molts de comentaris i xerrameca. En Toni Bennàssar comenta el programa de TV de Mallorca "l'arbre de la vida" on ell fou entrevistat com a representant de Sencelles, assegut a un sofà blanc que es veu que es passejava per

tots els pobles on s'entrevistà gent. Digué que li feren preguntes de tot tipus i després, al programa, es donaven les respostes sobre temes determinats de tots els entrevistats.

En Tomeu Català i en Joan Bauzá assistiren a unencontre amb un col·lectiu de rotaris i en Tomeu va lloar la intervenció d'en Joan sobre el tema de la implantació, augment i/o disminució de la religió. En Joan en va fer cinc cèntims del que havia dit a la trobada.

En Miquel Bestard ens informa dels problemes que ha tengut la seva esposa Antònia a la vista, desprendiment de retina i un forat a la màcula. Sembla que ha millorat, si bé té problemes per conduir sobretot de nit.

En R. Umbert ens informà de l'estat de salut d'en T. Tauler que sembla que poc a poc va millorant, encara que més lentament del que tots voldríem.

En Pere Orpí ens dóna un programa de la festa de Sant Bernat de Menhton, que enguany tindrà lloc al Santuari de Consolació de Santanyí amb sortida des de s'Alqueria Blanca. Aquesta trobada es fa cada any, abans la coordinava en Pep Estelrich i ara ho fa en Pere.

Surt el tema del futbol. En Toni Perelló diu que el Mallorca el volia fitxar però el rector, Pere Sureda, no ho va voler. Hi havia bons jugadors entre els modèlics i modelicons. En certa ocasió jugàrem al Lluís Sitjar contra el Mallorca; don Pep Sacanell, assessor religiós de l'entitat, ens servia d'enllaç.

Parlant del rector Sureda, surt la Pia (Institut Juníper Serra). En Joan Parets sembla que no hi pogué entrar; don Guillem Payeras, per consolar-lo, li digué "Deixa-ho fer, això no és per tu".

En record de la crema de la corbata, que va tenir lloc a Porto Petro l'estiu abans de la tonsura, parlàrem de les corregudes pel pollastre en la qual participàrem a s'Alqueria Blanca. Sabíem que hi havia un jove de s'Alqueria que era molt bo i sempre guanyava. Organitzàrem el treball en equip. En Bestard i n'Amengual farien un placatge fort al jove i en Català seria el responsable de guanyar la carrera. Tal com estava previst es va complir, el pollastre va parar a ca ses monges.

Contant coses del passat, en un moment donat en Toni Perelló va enflocar aquesta: "Jo no vull renunciar a res del passat". En Jaume Sancho li va remetre tot d'una: "Jo, Toni, no vull renunciar a res de lo que ve".

Cadascú que en faci les pertinents reflexions.

En Tomeu Català, que ha assistit a Roma a un curs de renovació, ens descriu les seves vivències i opinions sobre el curs, els professors, els assistents i el que ha vist per Roma (Col·legi Espanyol, Beatificació de Joan Pau II, mort de Garcia Gasco, etc.)

En Jaume Gual diu que va rebre, per part d'en Marià Cortés, una invitació per anar a cantar a una missa tridentina, que celebrarà un tal Mercant que està a Sóller, i que tindrà lloc a Son Serra de Marina el dia de Sant Joan. Es comenta que això es fa per una deixa de la família Massanet, propietària d'aquella finca, de celebrar cada any una missa segons les directrius del Concili de Trento.

En Jaume Sancho al darrer número de la nostra revista parla de l'arxiu del seminari. Sorgeixen diferents opinions sobre la seva ubicació i el seu contingut de documentació. Arran d'això, en Jaume també parla de la Consueta del seminari i es pregunta on ha parat aquesta consuetud que ell, en Salom i en Suñer veren i llegiren quan feien d'escolans. Després de distintes intervencions no va quedar res en clar.

Passam al cafè, amb whisky, conyac, tres caïres. Després, en Jaume Sancho, pren la paraula i comana feines per al proper número de *MODELICS I MODELICONS*. Estira les orelles als més reticents en escriure i es concreten algunes coses: Es farà una entrevista a Sor Amada, religiosa que formà part de la comunitat de les religioses del seminari i que resideix a Felanitx; en Tomeu Fons, rector en facilitarà l'encontre. Hi haurà la participació d'algun dels companys que estan fora de Mallorca. També en Miquel Bestard es va mig comprometre a fer un escritet.

Per suggeriment d'en Rafel Umbert, es va decidir passar a *WORD* el *Cronicó* i ens comprometérem a fer-ne la transcripció - distribuïnt-nos el seu contingut amb la coordinació d'en Jaume Sancho - en Biel Rosselló, en Bestard, en Perelló, n'Umbert, en Català i jo. En Pere Orpí supervisarà el conjunt. Pensam que pot quedar bé.

En Jaume Sancho ens va entregar a cadascun un exemplar del darrer llibre d'en Sebastià Salom i ens comunicà que els tres "forans" se troben bé i que enguany podran coincidir, almanco alguns dies, a Mallorca perquè en Joan Sunyer arriba dia 3 de juliol i serà per aquí fins a finals d'agost, mentre que en Sebastià Salom, que enguany ha hagut de retardar la seva vinguda, vindrà el més d'agost, el mateix que farà també en Toni Mateu ja dins la segona quinzena del mateix mes.

Després d'acordar la data i lloc de la propera trobada, que serà el dia dels Innocents al migdia a Puigpunyent, s'acordà augmentar l'aportació - que ja no pot ser de 5 €, perquè en aquest cas només hauríem d'haver menjat ceba i no sèpia en ceba - per això aportarem 10 € per barba. Igualment ho farem sempre així a partir d'ara.

I mentrestant anàvem fent tot això que hem contat, en Biel Rosselló no parava de fer fotos per il·lustrar aquest *cronicó* amb l'art i la precisió a que ja ens té acostumats.

Ens acomiadarem desitjant-nos un bon estiu i, contents d'haver conviscut aquelles hores, retornarem a ca nostra.

Jaume Gual

VISITA A JOAN A. POL A PORRERES

Jaume Gual

El passat dia 1 de juny, un grup de condeixebles havíem programat una visita al nostre amic Joan A. Pol. En Joan viu a una casa de camp situada al peu de la muntanya de Montesion de Porreres, Son Porquer. En Toni Bennàssar s'havia posat en contacte amb la dona que cuida en Joan, n'Àngela, i havien convingut en trobar-nos al cementeri de Porreres a les cinc i mitja de la tarda. Allà nos trobarem els vinguts de Palma, en Jaume Sancho, en Joan Bauzá i en Toni Bennàssar, i jo que vaig arribar des d'Inca.

N'Àngela i en Joan ens esperaven i seguint el seu cotxe enfilàrem la carretera que va cap a Campos. Deixàrem la carretera i per un camí no massa ample, passant pel costat de la casa de camp on viu en Pep Sastre, i també de la torre on hi ha una frondosa vinya de les bodegues Mesquida, arribàrem a la casa. El seu ca, amic i guardià de la llar, ens donà la benvinguda.

Malgrat estàvem en plena primavera i la natura mostrava la seva cara més polida, el dia era gris i plovisquejava. Entram a la cotxeria, una nau on a més d'una barbacoa serva encara una menjadora molt llarga, molt ben conservada des d'on s'alimentava els animals. Passam a l'interior de la casa i ens acomodam a la saleta d'estar, envoltant la taula.

El primer que va fer en Jaume Sancho va ser entregar a en Joan el darrer número de la nostra revista "Modèlics i modelicons" i el llibre del nostre amic en Sebastià Salom, "Cristians en el segle XXI? O renovar-se o morir" (Selecció d'escrits publicats entre 1975 i 2009), publicat per Lleonard Muntaner, editor.

Després empatàrem la xerradeta. En Joan, malgrat els soscaires de salut que ha patit, el trobarem bé. No pot fer esforços, sobretot la seva mobilitat s'ha ressentit i té dificultats en la conversa; s'ha de cuidar.

Quasi no havíem començat i es presentà n'Àngela amb una bona sobrassada, que ens digué que era de Porreres, pa i albercocs. De tot donàrem bon compte. El més mòdic fou en Jaume Sancho, que havia dinat bé i encara no havia fet gana.

Entre la bereneta i la xerrameca ens va passar el temps i es va fer hora de deixar en Joan i n'Àngela. Abans recordàrem a en Joan la cita del dinar de condeixebles del proper dia 10 de juny a can Toni Patró, a Portocristo. En Joan

va dir que vendria si passava qualcú a cercar-lo ja que ell no condueix. En Toni Bennàssar es va comprometre i acordaren l'hora concreta i el lloc on el recolliria.

Després de fer algunes fotografies a l'exterior de la casa, ens acomiadàrem i amb el cotxe d'en Toni retornàrem al lloc on jo havia deixat el meu.

Haviem passat més d'una hora amb el nostre amic Joan. Crec que ell va estar content de la nostra visita i ens tornàrem a veure, aquesta vegada ja amb tots els condeixebles, el següent dia 10 de juny quan dinàrem tots plegats.

Convocatòria

Rocordau la data i lloc de la propera trobada de condeixebles:

serà el dia dels Innocents, al migdia, a Puigpunyent a can Tomeu Català.

Amb el cor a la mà

Per Antoni Bennasar

El peix que es menja la coa

Moltes vegades ens haurem preguntat qui té la culpa que la gent hagi tornat tan superficial? Qui és el responsable que quasi la meitat dels programes televisius de màxima audiència siguin frívols i banals?

Per què agrada tant a la gent saber per quin motiu s'ha divorciat tal o qual actriu? O si existeix un romanç entre en Tal amb Tal altra? I per què apassiona tant espigolar els entrevissos dels famosos, encara que aquests ho siguin només de cartró?

Sense dubte podríem seguir fent-nos una infinitat de preguntes sobre moltes banalitats actuals

Alguns analistes socials defensen que la culpa és de les televisions que, mitjançant els seus programes buits de contingut i sense cap tipus d'intencionalitat formativa, estan modelant els gustos i la mentalitat de la gent. Altres, en canvi, afirmen que és la mateixa societat que pateix una crisi de sentit i conseqüentment, havent perdut uns valors, ha de substituir el buit per banalitats.

La meva opinió és que es tracta d'una mescla de ambdues causes. L'una reforça l'altra.

Però podríem intentar aprofundir una mica aquest tema cercant-li alguna possible raó prèvia.

Jo pens que les persones mai no som neutres. O som protagonistes o espectadors dels esdeveniments. I vull ara al·ludir a un pensament d'un psicòleg alemany, anomenat Perls, per reforçar el que dic. Ell deia, parlant dels atacs de pànic que sofreixen certes persones, que quan una persona deixa d'utilitzar els ulls per mirar, cedeix la capacitat visual a l'auditori, i aleshores se sent mirat, observat, i conseqüentment li entra el pànic.

Es a dir, que quan l'home deixa d'utilitzar les seves capacitats, aquestes surten d'ell mateix i, exterioritzant-se, li fan la punyeta.

Doncs, aquest pensament es pot estendre al tema que intent explicar: si hom deixa de ser protagonista dels seus sentiments, de les seves emocions o accions, automàticament cerca en l'exterior un substitut que escenifiqui i representi el que ha reprimat en el seu interior. I la tele li serveix en palangana l'oportunitat d'aquesta substitució, perquè la té a la mà, sense ni tan sols sortir de casa.

Tots els drames que surten a la tele, com bregues, mentides, fracassos amorosos, passions desorbitades, poden funcionar com a projeccions magnificades d'allò que roman encadenat en l'interior dels espectadors, i que no són capaços de plantejar-se, perquè en desconeixen l'existència.

Per tant, seria la manca de protagonisme o el conformisme una de les causes d'aquesta superficialitat imperant.

A falta d'una vida pròpia, es crea una identificació fàcil i despreocupada amb certs personatges públics de la tele. Això li estalvia el patiment que sentiria si optàs per ser protagonista conscient de la seva dura realitat. D'això la psicologia en diu "projecció", i en Freud en sabia molt.

Ara, podríem aplicar aquesta teoria al tema de l'Església, unint aquest pensament amb el que vaig exposar en la nostra revista (n. 24).

Allà parlava de mentalitats que, en comptes de contrastar amb la realitat present els principis rebuts, s'accontenten a aferrar-se a les consignes de les corresponents autoritats. Doncs bé, si unim això al tema d'avui, jo diria que en el fons de la qüestió hi ha una por d'agafar el bou per les banyes, una por a protagonitzar d'una forma valenta la pròpia vida amb tots els seus dubtes i ambivalències.

Crec que fou Ratzinger, abans de ser papa, qui afirmà que si un dia hi hagués una contradicció entre el que diu el Papa i la seva pròpia consciència, la prevalença seria per a la seva consciència.

Però això, evidentment, no és gratuït i suposa una llarga i penosa reflexió, es a dir, maduresa.

A tots ens dol que actualment estigui sorgint dins l'Església un corrent en persones que, tancant els ulls a la realitat, es facin estendards d'una ortodòxia rànica i inintel·ligible per a la gent d'avui. (Us podria contar anècdotes que van en aquest sentit, però no cal perquè vosaltres en sabeu tantes o més que jo).

Aquesta superficialitat pot arribar a afectar tant la gent que anul·li la capacitat d'entrar dins un mateix, desconnectant-se del drama de la vida real.

No podríem interpretar en la direcció indicada aquelles paraules de Crist a Lluc 18,8: "Però el Fill de l'Home, quan vingui, trobarà fe a la terra?"

Com si volgués dir: Serà l'home capaç d'entrar dins ell mateix i trobar-hi el tresor amagat? No s'haurà identificat tant amb l'exterior que desconeixi el que es produeix en el seu interior?

No era St. Agustí que afirmava que a Déu se'l trobava dins un mateix? Però, si la gent perd aquesta dimensió, on el trobarà?

Toni Bennasar

CONFIDÈNCIES

ANTONI POL I MARCÚS

Mística de Laboratori

El concepte de confidència implica, al meu entendre, la sinceritat i, gairebé, la propina de confessar algun secret. I ja hi som. El primer que me suscita aquesta mal-leable paraula és la figura d'un Guillem Payeras exigint sinceritat brutal a la mainada. Ja sé que eren els temps dels set genets de l'Apocalipsi, o del Séptimo de Caballeria, en versió 16 mm. Ho interpretaré com una pujada transitòria de febre generada per la mescla dels residus de l'escola espiritualista heretada al Seminari i els aires novíssims arribats de la freda i poc mediterrània terra basca.

Acceptat el concepte i l'encàrrec d'escriure algunes confidències per a aquest modèlic, i tanmateix simpàtic, *espècie de butlletí o lo que sigui*, m'hi posaré recordant-ne algunes

a veure si, abans d'exhalar el darrer badall, puc aconseguir la benevolència dels qui se dignin compartir-les en algun grau de complicitat. Ho faré ordenadament, amb un ordre personal que vaig aprendre, no del sistema escolàstic com semblaria evident, sinó de la claredat d'idees i simplicitat de formes de l'entranyable amic Bartomeu Mulet.

Seduït per la simpatia i la xerrameca den Joan Crespí, pel juny de 1947 va ecllosionar dins mi la idea d'anar al Seminari. Les dues motivacions més seductores eren viure en directe el que en Joan contava de l'ambient estudiantil, sobretot la flaire graciosa que emanaven les classes de D. Emili Sagristà i, d'altra banda, esser com en Joan, un home sense obligacions laborals ni familiars, disposant de tot el temps del món per lliurar-se al vagareig i a la conversa. A canvi d'aquest benestar i alegria, no descartava, *of curse*, el zel per la salvació de les ànimes i el culte del temple que des de sempre havia consumit el meu esperit, com ho testimoniava l'obligada assistència dominical a

l'Ofici, sempre en el Cor de l'església de Santa Eugènia, a les ordres de Mestre Antoni Buc, cantant la Missa de Angelis i altres melodies gregorianes i populars. Val a dir que durant el sermó, llarguíssim, monòton i contundent –niu d'ametrelladores impossible de desactivar- el que realment captava el meu interès eren les filigranes tipogràfiques dels llibres del Cor. ¡Eren una passada! Encara me dura la passió pels llibres: els continguts, per suposat, però també els aspectes materials i artístics: relligament, paper, tipografia, disseny, caràcters de lletra, il·lustracions...

A l'agost de 1950, per iniciativa del Sr. Moncadas, valor emergent *made in Salamanca*, celebràrem a St. Honorat les primeres convivències d'estiu. Varen ser dies molt divertits, amb la proclamació den Joan Bauzà –*non confundar* amb el preclar i modèlic Joan Bauzà Bauzà, estimat condeixeble a l'Angelicum de *Roma alma parens* el curs 72-73- com a batle, i den Tomeu Bennàssar com a bisbetó. Tot i que els fonaments estaven posats, el bon amic felanitxer no arribarà mai a la dignitat episcopal. S'ha conformat amb la dignitat. Els bisbes que jo he conegut, i amb la mesura que els he conegut, han preferit fer voltar l'anell pels seus dits empolsegats de talquistina, mentre sotjaven el vol de les gavines o la florida de les tapereres a la murada.

Un bon dia me vaig adonar que havia complit quinze anys. ¡Quina diferència amb els quinze anys den Joan Manuel Serrat!

Ella em va estimar tant...

jo me l'estimo encara.

*Plegats vàrem travessar
una porta tancada.*

*Ella, per mi, mai no va existir. Ni estimava, ni vaig saber si era estimat, ni per res del món m'hagués atrevit a traspasar una porta tancada. D'això, ara no en puc tenir recança, ni cal que tengui por de trobar la dolcesa d'un record. Les paraules d'amor, senzilles i tendres, varen ser sublimades –i xerricant!- per estructures sintàctiques llatines, descarnades com la carcanada d'un xacal en el desert; els somnis dels poetes no existien ni en somnis... *No en sabíem més, teníem quinze anys.* Malgrat tot, ara, quan es fa fosc, i pressent una nit llarga i freda, de lluny m'arriben velles notes, velles acords, velles paraules d'amor...*

*Pel juny de 1951 vaig acabar el tercer curs de llatí del què encara guard, no sé ben bé per què, un quadern de traducció de les *Selectae* i quatre de composició llatina. A una de les pàgines hi roman, indeleble, un autògraf d'aquella encesa cuca fera, professor de llatí, anomenada Francisco Suárez Yúfera, i que diu "Credo te suspensum iri".*

La tardor de 1952 me va deparar una altra eclosió. No sé com va caure a les meves mans una quartilla den Toni Estelrich de Santa Margalida, on descrivia una taronja. Me va colpir molt la manera com encarava l'exercici. Eludia el quadre estàtic i mort de la fruita i la presentava en la seves mans, pelant-la, admirant-se dels colors, de les textures, dels aromes. Era una perfecta hipotiposi. No va ser un moment estel·lar de la humanitat, segons el criteri d'Stephan Zweig però sí de la meva persona, ja que me va revelar una nova manera d'absorbir-me el món i les seves criatures, els detalls, el dinamisme i els plans invisibles més enllà de l'escenari.

Just encetat l'any 1954, primer any de Filosofia, don Pedro Amorós Esteva, el nostre director espiritual, em suggerí la redacció d'un *Diario*, per anar deixant testimoni de les meves passes en el *camí de perfecció* pel que havia començat a caminar...

Conserv encara aquests quaderns en una carpeta sota l'epígraf "Comburenda". Voldria ser-hi a temps, a fer la fogatera. La veritat és que sent un poc de vergonya d'aquesta etapa mística. No hi renuncio perquè seria fer-ho d'una part de la meua vida, però rellegir-ho, o simplement recordar-ho, em fa pujar el colors a la cara. Ja fa estona que el sent, aquest pudor. Per això, fa alguns anys, vaig intentar una versió més digerible, en estil semiindirecte que, sense faltar a la veritat, no me fes passar el tràngol d'insuportables vermellors. A l'hora de codificar aquests records, aprofit fragments d'aquesta versió, que donen a entendre de forma més que suficient la meua itinerància per les *morades*.

Gairebé seixanta anys després he de reconèixer amb humilitat que ho som, un sant; però, ai las, no un sant cristià, que ha superat l'anàlisi d'una Santa Congregació, ni un sant miracler passat per la Glòria de Bernini. M'he hagut d'accontentar amb la modèstia d'una santedat laica, d'una canonització diària i obscura, i amb l'únic miracle del do de llàgrimes. Hi he arribat no pels viaranys marcats pels grans mestres, sinó pels cops de lliura que de la vida he rebut i

per l'apaivagament natural de les forces que obliguen a gestionar-les amb seny i mesura. De moment, el miracle continua, cada vegada menys fulgurant però amb els colors de la fruita assaonada... Assaonada, al manco en tres de les accepcions reconegudes pels diccionaris: l'assaonament de l'edat, l'assaonament del cuir (¡oh llunyana Calatrava!) o de la pell, i l'assaonament de les xurriagues.

El diari de 1955 és pobre de pàgines però dens d'excitació espiritual. Malgrat ara no pugui recordar les circumstàncies concretes, una simple anada a Lluc queda reflectida d'aquesta manera: *He visitado a la Virgen en su Monasterio de Lluch* (sic). La frase enunciativa no revela cap excitació, però si consideram que allà vaig renovar el vot de castedat parcial –parcial quant al temps, total quant al contingut- el rampell cobra sentit. El termini per mantenir nets el cos i l'esperit, se prolongaria fins al 15 d'agost, festa de la Mare de Déu, amb la intenció que aquest dia ho tornaria a perllongar. Era la tàctica suggerida pel director espiritual, complint amb la seva tasca de conduir-me pels senders de l'ascètica i de la mística. Anar fent salts de pardalet que surt del niu, anar-los allargant a poc a poc i, d'aquesta manera anar avançant en el llarg camí, sense interrupcions ni commocions que embrutassin el trajecte.

Però la meua ànima, Senyor, encara no devia estar molt purificada, ni massa deslligada de les coses terrenes perquè sovint cercava ajudes i consol en l'oració de petició, tan pròpia dels estadis inicials del camí espiritual. ¡Què enfora quedava la fusió completa de l'amant dins el no sé què de l'amat, el lliurament total a la contemplació, al gaudi

desinteressat de l'èxtasi... *Le he pedido* —a la Verge- *por toda clase de necesidades...* i segueix una mena de llista per anar a l'hipermercat de l'esperit, de l'ànima-shopping.

Pel gener de 1956 encara bategaven dins mi les apocalíptiques amenaces del predicador dels exercicis de dos mesos abans: *Habéis de convencerlos de que la condenación es posible para el sacerdote*. La condemnaió no és una broma, vas a l'infern cap dret i això és terrible. *El infierno es una mezcla de todos los males, sin ningún bien. Pena de daño: fuego, todo género de sufrimientos físicos, no comparables a ninguna checa comunista. Pena de sentido: desesperación; vacío infinito en el corazón...*

Jo volia sortir d'aquesta nit obscura, cercava enfortir la vida interior i concretava fins a l'extenuació el meus propòsits: *hacer con atención la genuflexión y la señal de la Cruz pronunciando las palabras*.

Las clases de D. Emilio Sagristà i D. Bartomeu Quetglas eren un perill per al manteniment dels meus propòsits que m'exigien el *dominio de mí mismo en el reir y en el hablar*.

I aquí, forçosament ha d'entrar un tema de primera magnitud. Una de les dues raons per les que jo vaig anar al Seminari eren les classes de D. Emili i per la vertent lúdica més que per la científica. Ara que nedava en el rovell de l'ou, els escrúpols de consciència me feren entrar en conflicte. ¿Què passa aquí? ¿Havia estat víctima d'un engany estructural? ¿D'un procés que *sensim sine sensu* havia desactivat els mòbils inicials i els havia substituït per altres més consistents? ¿Havia estat en Joan Crespí un murri traïdor? ¿O també ell en va ser una víctima? ¿O potser que no sigui cap d'aquestes raons? Segurament era la vida que s'esmunyia *modo fluentis aquae...*

¡Grans temes per meditar!

REFLEXIONS

És Jesús el fill de Déu? De quin Déu parlam?

Sebastià Salom Mas

*En lloc de dir que Jesús és el fill de Déu,
hauríem de dir que Déu és el pare de Jesús*

Que Jesús és el fill de Déu o que Déu és el pare de Jesús poden semblar a primera vista dues afirmacions idèntiques. Però vos deman que vos atureu un moment a reflexionar sobre la diferència o els matisos que hi pugui haver entre les dues frases.

La idea em va venir de sobte el diumenge cinquè de Pasqua mentre llegia l'Evangeli a l'altura de Jn 14, 6-9. Jesús diu als seus deixebles: "Qui m'ha vist a mi, ha vist el Pare". En canvi nosaltres, sovint, inconscientment, partim d'una idea preconcebuda de Déu, des de la qual pretenem conèixer Jesús. Com si Jesús hagués dit la frase a l'inrevés: "Qui ha conegut el Pare, em pot conèixer a mi". Doncs no, no ho va dir així, sinó que va dir: "Qui m'ha vist a mi, ha vist el Pare". És un dir que la idea em vingués a mi de sobte, perquè està ben latent en el pensament d'alguns biblistes i teòlegs, com ara a José Antonio

Pagola en el seu llibre "Jesús aproximación històrica" i a José Mª Castillo en "La humanización de Dios".

És sobretot el xoc amb el tercer món el que m'obliga contínuament a repensar la meva fe. I és que per a mi el tercer món ha estat i continua essent la universitat més important de la meva vida.

Les grans qüestions de la meva fe que el tercer món m'ha obligat a reformular són les següents:

a.- La primera fou durant la meva primera estada a Burundi, en els anys 70, era el famós problema del mal. Si Déu és Amor i Déu és Omnipotent, per què deixa morir els innocents? La teologia clàssica, perquè parteix del principi de la irrenunciable Omnipotència de Déu, després es veu obligada a rebaixar el seu Amor amb frases com aquestes: "Déu permet el mal per a treure'n un bé millor", o "Déu premia els

innocents amb la felicitat eterna". La meua resposta (entrarà o no dins els cànons de l'ortodòxia, m'és igual) és que Déu ens ha estimat tant, s'ha fiat tant de nosaltres, que ha renunciat a la seva Omnipotència, per a respectar la nostra llibertat i estimular la nostra solidaritat amb els més desvalguts per tal d'alliberar el món del mal: Ho ha posat en les nostres mans.

Pantocràtor sarcòfag Blanca de Navarra (Nájera) (G.Rosselló)

b.- La segona qüestió em vingué fa uns anys en el meu retorn a Burundi. Cercava una resposta al per què la fe cristiana no ajuda els països pobres a sortir de la seva misèria. I la meua resposta fou que abans dels deu manaments de Moisès, els cristians hem de predicar i hem de complir el primer manament que Déu va donar a l'home tot just després d'haver-lo creat, com és el de transformar i dominar el món. Ho explic a l'escrit publicat al final del meu llibre, a l'article titulat *"A la recerca d'una teologia del progrés"*.

c.- La tercera qüestió fou sobre el fatalisme que entre els cristians de Burundi genera la teologia occidental sobre la redempció, que es pot resumir dient que Déu ens redimeix

(ens recompra) de les urpes del diable amb el preu de la seva sang. És a dir que Jesús va ser enviat pel seu Pare Déu a morir en creu per a pagar amb la seva sang el preu infinit que l'ofensa del pecat original li havia infligit i que, per tant, la nostra resposta no pot ser altra que la gratitud i la recepció dels sagraments, que són els canals de la salvació, que Jesús ha deixat a la seva Església. La meua resposta, en canvi, és la que explic en el darrer article del meu llibre, titulat *"Hem de recuperar la teologia de l'encarnació"*.

d.- I ara, enguany, vet aquí una altra idea insistent, impertinent, que m'obsessiona: *"No diguem que Jesús és el fill de Déu, diguem que Déu és el pare de Jesús"*. El procés de la meua reflexió és el següent: Els burundesos creuen en un únic Déu, creador, que ho pot tot, que ho sap tot i que ho dirigeix tot. En la seva llengua, a Déu li diuen "Imana". En canvi, fa quaranta anys, durant la meua primera estada a Burundi, els evangelis traduïts a la llengua autòctona, per anomenar Déu utilitzaven una altra paraula, la paraula "Mungu", importada des de fora, perquè els primers missioners, arribats des de Tanzània, en un principi no estaven segurs que la paraula "Imana" fos la millor per a donar una imatge adequada del Déu de Jesús. I adoptaren un nom nou, vingut del país veí. La paraula "Mungu" era com una "tabula rasa", una pissarra en blanc on s'hi podien posar els atributs que calgués, i en canvi la paraula "Imana" era com una pissarra ja plena de continguts que calia depurar: conservar-ne uns com el de "Déu creador" o "Déu provident", i matisar-ne uns altres com el de "tenir un déu bo" equivalent a tenir bona sort, o "haver

tingut un déu dolent" com a sinònim d'haver tingut mala sort. Com molts d'altres continguts i sobreentesos que hi podia haver darrera la paraula "Imana".

Però fa quatre anys, quan vaig tornar a Burundi, vaig veure que tant a les celebracions, com en la nova edició del Nou Testament s'havia canviat la paraula "Mungu" per la paraula "Imana". Em vaig alegrar moltíssim, perquè estava segur que els cristians no creim en un Déu diferent del Déu dels burundesos, sinó que Jesús ha vingut a mostrar-nos com és aquest Déu, en qui ells ja creien abans, però sense acabar-lo de conèixer. És l'actitud que Sant Pau tingué a l'Areòpag d'Atenes quan va veure un monument dedicat al Déu desconegut i va dir: *"Doncs, aquest Déu desconegut, que vosaltres ja venerau sense conèixer-lo, és el que us vénc a anunciar"* (Fets, 17, 23). De la mateixa manera els missioners no anàvem a predicar la fe en l'existència de Déu, perquè ja la tenien, sinó a donar-los a conèixer millor aquest Déu en qui ja creien.

Però actualment ja no estic tan segur que la decisió de recuperar el nom antic de Déu en el Burundi per a parlar del pare de Jesús fos la correcta, perquè no sé si, a partir del coneixement de Jesús, els burundesos seran capaços d'anar canviant la imatge prefabricada que ja tenien de Déu, o si, a l'inrevés, continuaran creient en Déu a la seva manera, segons la imatge que ja en tenen forjada des de temps immemorials, i després aniran incorporant Jesús a la seva filosofia i als seus esquemes, convertint-lo en fill del seu Déu.

Posant dos exemples, intentaré explicar la diferència que veig entre els dos procediments: el de

veure Déu a través de Jesús, o el de veure Jesús a través de Déu. Un primer exemple serà el d'un líquid i el recipient que el conté, i un segon exemple serà el del cos humà i del vestit que el recobreix. Després intentaré imaginar com els cristians al llarg de la seva història han anat interpretant com deu ser Déu a partir del coneixement de Jesús, o com imaginem que devia ser Jesús a partir d'una imatge prèvia i preconcebuda sobre Déu.

Un líquid no té forma pròpia, sinó que necessàriament ha d'adoptar la forma del recipient que el conté. Fins i tot l'aigua dels oceans, dels llacs o dels rius, ocupa l'espai que el terreny li deixa ocupar. Però l'exemple serà més clar si pensam en un líquid que es pot guardar dins un recipient més petit (com ara una botella, un tassó o un gerro). Per poder tenir i veure el líquid necessitem el recipient. I nosaltres (cada cultura o cada religió a la seva manera) ja teníem fabricat el recipient, és a dir, ja teníem prefabricada una imatge visible de Déu (un Déu creador i totpoderós, un Déu llunyà o proper, un Déu justicier o misericordiós, tant s'hi val!) i després intentam introduir Jesús dins el recipient que li havíem fabricat a Déu. Però no és aquesta la fe dels cristians, perquè els cristians creim que Jesús és la imatge visible del Déu invisible. Per seguir l'exemple, Déu no és el recipient, on després hi hem de col·locar Jesús, a les bones o a les males, tant si hi cap com si no, tant si li sobra espai com si n'hi manca, sinó que el procediment ha de ser l'invers, és a dir, Jesús és el recipient visible que ens dóna a conèixer el contingut, que és el Déu invisible. Perquè el líquid pren la forma del recipient que el conté, i si partim d'una imatge

prefabricada de Déu i després intentam posar-hi Jesús dedins, la imatge de Jesús en pot quedar distorsionada.

L'altre exemple pot ser el del cos humà i del vestit, diguem d'un cos humà suposadament invisible, i fet visible únicament a través del seu vestit. Cada cultura, cada època, cada religió, té una imatge prefabricada de Déu, imagina com és Déu, i després el revesteix de les pràctiques religioses i dels preceptes que creu que poden agradar a aquest Déu. Però a Déu ningú no l'ha vist mai. Si creim que Jesús és la imatge visible del Déu invisible, hem de començar per mirar Jesús, tal com se'ns presenta, i prescindir de la imatge prefabricada que teníem de Déu, i després, solament després, a partir del coneixement que fem de Jesús, podem conèixer com és en realitat Déu, darrera la vestimenta de Jesús, perquè Déu ens resultava invisible abans de fer-se perceptible a través de Jesús.

Vull dir que la fe autèntica en Jesús de Natzaret ha de començar per fer-nos prescindir de les imatges prefabricades que teníem de Déu i per fer-nos començar a modelar una nova imatge de Déu, a partir de la persona real de Jesús, a partir de la imatge visible de Jesús.

Déu, segons el llibre del Gènesi, havia creat l'home a la seva imatge. Després, la història de la humanitat i la història de les religions ens està demostrant que és l'home el que ha intentat i intenta crear Déu a la seva imatge, o també a formular la no-existència de Déu a partir dels seus raonaments. Jesús ha vingut a canviar les nostres imatges prefabricades de Déu o les nostres imatges prefabricades de la no-existència de Déu.

Pantocràtor de la catedral de Lugo (G. Rosselló)

Jesús, com es pot veure en alguns passatges dels evangelis, va capgirar profundament la imatge que de Déu tenia la gent religiosa del seu país (com és ara els sacerdots, els mestres de la llei, els fariseus...). Però es fa difícil destriar amb seguretat quins passatges dels relats evangèlics ens narren fets històrics o paraules pronunciades per Jesús, i quins altres passatges o paraules de Jesús són ja possiblement el resultat d'una interpretació teològica posterior dels fets. Vull dir que dins la mateixa narració dels evangelis, redactats a partir de vint anys després de la mort de Jesús, s'hi mesclen els dos procediments, descrits anteriorment: un és el de comprendre Déu a partir de la imatge que de Déu ens ofereix Jesús, i l'altre procediment és el de comprendre Jesús a partir de la imatge del Déu d'Israel, o dels altres

déus, que els primers seguidors de Jesús tenien ja prefabricada dins els seus subconscients.

Ja en el llibre dels Fets dels Apòstols i sobretot uns segles després amb la conversió massiva dels pobles pagans a la nova religió cristiana, la imatge del Déu de l'Antic Testament s'entremescla amb la imatge que de Déu tenien els pobles pagans de l'Imperi Romà, i més endavant també amb la imatge que de Déu tenien els pobles bàrbars vinguts del Nord d'Europa. Durant els primers segles del cristianisme Jesús ja no és només el fill del Déu d'Israel (anomenat Yahvé o Jehovà), sinó que també és el fill del Déu suprem dels romans (anomenat Zeus o Deus) i també és el fill del Déu dels bàrbars (anomenat God). Podeu retrucar-me dient que només són noms diferents per parlar d'un únic Déu. És ver, però també és ver que darrera cada un d'aquests noms de Déu hi ha tota una història, una cultura i una mentalitat.

Uns segles després, amb la irrupció de l'Islam, Jesús es converteix també en fill d'un Déu que vol la guerra santa contra els musulmans, que promou les peregrinacions a Terra Santa al preu d'espoliar els seus habitants, i que instaura la Inquisició per a cremar els heretges.

La història del cristianisme és una successió de noves relectures de la religió suposadament instaurada per Jesús, a partir de déus prefabricats, de qui Jesús n'és considerat el seu fill. I també un dels darrers déus prefabricats per la societat intel·lectual i industrial és l'ateisme. Per als ateus, si Déu no existeix, evidentment Jesús no pot ser el seu fill.

Per tot això dic que, per als cristians, el camí per arribar a Déu ha de passar necessàriament per Jesús. El camí és Jesús. Es tracta de conèixer-lo més i més, a partir dels mateixos evangelis, de la reflexió personal, de la pregària amb la comunitat cristiana i dels estudis que la ciència actual ens possibilita, com mai no ho havia pogut fer com fins ara. Només a través de Jesús podrem arribar a creure en el Déu invisible, el Déu que Jesús ens fa visible a través de la seva persona. Per això insistesc que en lloc de començar per dir que Jesús és el fill de Déu, hauríem de començar per afirmar que Déu és el pare de Jesús. Comencem per conèixer Jesús, per conèixer-lo més i més, perquè si donam per suposat que ja coneixem Déu, podrem acabar per distorsionar o malinterpretar Jesús. Jesús és el camí per arribar a Déu, i no a l'inrevés. Perquè si fos Déu el camí per arribar a Jesús, hauríem de començar per veure de quin Déu parlem, o en quin Déu creim, de si és el Déu de l'Antic Testament, o el Déu dels filòsofs o de quin filòsof, o el Déu de les Creuades i de la Inquisició, o de si és un Déu personal creat a la imatge i semblança de cadascú. Evidentment els cristians, si ens fiam de Jesús, si volem ser deixebles seus, només podem parlar del Déu de Jesús, del pare de Jesús. I els cristians hauríem d'estar tan disposats a creure en Jesús, a seguir Jesús, que fins i tot en el cas hipotètic i absurd que descobríssim que Jesús no creia en Déu, ¿de quina part ens posaríem? ¿Ens posaríem de part de Jesús, o de part de Déu? Ja sé que és absurda la pregunta, però la resposta ens podria donar un indicador de quina és la nostra prioritat. Imaginem que

haguéssim de triar una de les dues persones que més estimam i haguéssim d'abandonar l'altra. Per exemple, ¿et posaries de part de la teva dona o de part del teu fill? Repetesc, doncs, la pregunta: en el cas hipotètic i absurd que descobríssim que Jesús no creia en Déu, ¿de quina part ens posaríem? ¿Ens posaríem de part de Jesús, o de part de Déu?

Em sembla que som molts els cristians, que només ho som de nom, perquè els fets de la nostra vida demostren que no som altra cosa més que "deistes" que hem revestit el nostre Déu amb revestiments cristians. I em sembla també que hi ha alguns ateus, que tot i que diuen que no creuen en Déu, els fets de la seva vida demostren que es troben més prop ells del Jesús dels evangelis, que no molts dels qui ens anomenam cristians.

Pantocràtor de Carrión de los Condes (G. Rosselló)

I permeteu-me un darrer apunt, una reflexió afegida. El papa en un dels seus darrers missatges durant la recent visita a la JMJ de Madrid va dir: "No se puede separar a Jesucristo de la Iglesia". I a mi em va venir, també de sobte, el pensament següent: ¿No seria més correcte dir la frase a l'inrevés? És a dir: "No se puede separar a la Iglesia de Jesucristo", (o perquè lingüísticament quedi més clar: "A la Iglesia no se la puede separar de Jesucristo"). Perquè darrera la frase, tal com la va dir el papa, es podria interpretar que l'absolut, l'intocable és l'Església, i que no podem conèixer ni seguir Jesús fora d'aquesta església, perquè Jesús s'ha identificat amb ella. Però, ¿estam segurs que Jesús, el Jesús de l'Evangelí, s'identifica amb aquesta església, o que se sent a gust amb aquesta església? Sobretot si quan deim església pensam només en la jerarquia, en el Vaticà i en tota la parafernàlia que l'envolta.

De la mateixa manera, en lloc de dir que Jesús és el fill de Déu, seria més correcte dir que Déu és el pare de Jesús. És a dir que per als cristians el punt de partida per a poder conèixer com és Déu és conèixer Jesús, com també el punt de referència per a identificar i construir la vertadera Església de Jesús és seguir les seves petjades.

També és ver que el papa, després de dir "No se puede separar a Jesucristo de la Iglesia", va afegir "No se puede seguir a Jesucristo en solitario". I aquesta darrera frase, que és molt evangèlica, completa i explica la primera. Però això no lleva l'interrogant de per què la jerarquia de l'església catòlica s'ha d'apropriar en exclusiva el coneixement i el seguiment de Jesús.

Sebastià Salom Mas

Article D'ARTURO PÉREZ-REVERTE, publicat a "El Semanal" el 15/11/98 i que ara, 10 anys després, sembla una visió de Nostradamus.

Usted no lo sabe, pero depende de ellos.

Usted no los conoce ni se los cruzará en su vida, pero esos hijos de la gran puta tienen en las manos, en la agenda electrónica, en la tecla intro del computador, su futuro y el de sus hijos.

Usted no sabe qué cara tienen, pero son ellos quienes lo van a mandar al paro en nombre de un tres punto siete, o un índice de probabilidad del cero coma cero cuatro.

Usted no tiene nada que ver con esos fulanos porque es empleado de una ferretería o es cajera de Pryca, y ellos estudiaron en Harvard e hicieron un máster en Tokio, o al revés.

Van por las mañanas a la Bolsa de Madrid o a la de Wall Street, y dicen en inglés cosas como long-term capital management, y hablan de fondos de alto riesgo, de acuerdos multilaterales de inversión y de neoliberalismo económico salvaje, como quien comenta el partido del domingo.

Usted no los conoce ni en pintura, pero esos conductores suicidas que circulan a doscientos por hora en un furgón cargado de dinero van a atropellarlo el día menos pensado, y ni siquiera le quedará el consuelo de ir en la silla de ruedas con una recortada a volarles los huevos, porque no tienen rostro público, pese a ser reputados analistas, tiburones de las finanzas, prestigiosos expertos en el dinero de otros.

Tan expertos que siempre terminan por hacerlo suyo.

Porque siempre ganan ellos, cuando ganan; y nunca pierden ellos, cuando pierden.

No crean riqueza, sino que especulan. Lanzas al mundo combinaciones fastuosas de economía financiera que nada tienen que ver con la economía productiva. Alzan castillos de naipes y los garantizan con espejismos y con humo, y los poderosos de la Tierra pierden el culo por darles caba y subirse al carro.

Esto no puede fallar, dicen. Aquí nadie va a perder. El riesgo es mínimo. Los avalan premios Nobel de Economía, periodistas financieros de prestigio, grupos internacionales con siglas de reconocida solvencia.

Y entonces el presidente del banco transeuropeo tal, y el presidente de la unión de bancos helvéticos, y el capitoste del banco latino-americano, y el consorcio euroasiático, y la madre que los parió a todos, se embarcan con alegría en la aventura, meten viruta por un tubo, y luego se sientan a esperar ese pelotazo que los va a forrar aún más a todos ellos y a sus representados.

Y en cuanto sale bien la primera operación ya están arriesgando más en la segunda, que el chollo es el chollo, e intereses de un tropecientos por ciento no se encuentran todos los días. Y aunque ese espejismo especulador nada tiene que ver con la economía real, con la vida de cada día de la gente en la calle, todo es euforia, y palmaditas en la espalda, y hasta entidades bancarias oficiales comprometen sus reservas de divisas.

Y esto, señores, es Jauja.

Y de pronto resulta que no.

De pronto resulta que el invento tenía sus fallos, y que lo de alto riesgo no era una frase sino exactamente eso: alto riesgo de verdad.

Y entonces todo el tinglado se va a tomar por el saco.

Y esos fondos especiales, peligrosos, que cada vez tienen más peso en la economía mundial, muestran su lado negro.

Y entonces, ¡oh, prodigio!, mientras que los beneficios eran para los tiburones que controlaban el cotarro y para los que especulaban con dinero de otros, resulta que las pérdidas, no. Las pérdidas, el mordisco financiero, el pago de los errores de esos pijolandios que juegan con la economía internacional como si jugaran al Monopoly, recaen directamente sobre las espaldas de todos nosotros.

Entonces resulta que mientras el beneficio era privado, los errores son colectivos, y las pérdidas hay que socializarlas, acudiendo con medidas de emergencia y con fondos de salvación para evitar efectos dominó y el chichis de la Bernarda.

Y esa solidaridad, imprescindible para salvar la estabilidad mundial, la paga con su pellejo, con sus ahorros, y a veces con su puesto de trabajo, Mariano Pérez Sánchez, de profesión empleado de comercio, y los millones de infelices Marianos que a lo largo y ancho del mundo se levantan cada día a las seis de la mañana para ganarse la vida.

Eso es lo que viene, me temo.

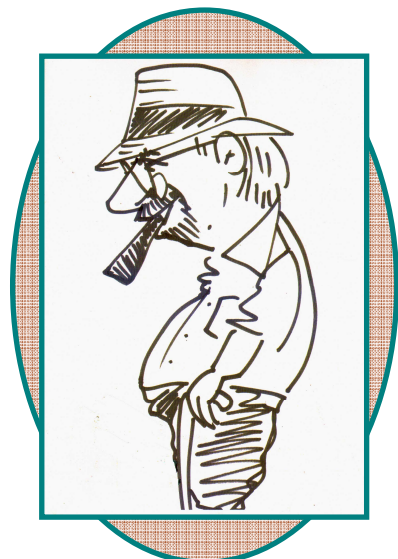
Nadie perdonará un duro de la deuda externa de países pobres, pero nunca faltarán fondos para tapar agujeros de especuladores y canallas que juegan a la ruleta rusa en cabeza ajena.

Así que podemos ir amarrándonos los machos.

Ése es el panorama que los amos de la economía mundial nos deparan, con el cuento de tanto neoliberalismo económico y tanta mierda, de tanta especulación y de tanta poca vergüenza.

Cavil·lades d'un desenfeinat

"Xapuques" perfectes i perfectes "xapuques"...

J. Sancho

No és el mateix una cosa que l'altra.
És la diferència que hi ha entre en Gregorio i en Ramon...

Quan tenc alguna "xapuça" o alguna petita reparació que jo mateix ja no puc fer i per a la qual no s'ho paga tampoc haver de contractar un personal especialment qualificat, sempre em sorgeix el mateix i constant dilema: En Ramon... o en Gregorio ? És a dir: Una completa i perfecta "xapuça" o una "xapuça" completament perfecta ?

Vosaltres direu que no hi ha color... que sempre és millor una feina acurada i perfecta que una altra feta amb quatre grapades i bona nit set-centes. Si féssiu això, pecaríeu d'homes realment agosarats i poc dotats per als matisos i les prevencions.

I és que vosaltres no hi sou quan s'encanten les penyores ! Però jo sí !

Tot això que us pot semblar tant senzill té més retòlica de la que us pensau.

Cal pensar-s'ho bé cada vegada de prim compte i amb prou discerniment: S'ha de conèixer bé aquest personal meu i analitzar específicament el que es necessita en cada cas concret. No són coses per a pegar-hi de cap.

Els pros i els contres estan molt equilibrats... sobre tot els contres.

Us posaré alguna comparació per tal d'aclarir-vos una mica la qüestió: Anem a un suposar que els romans haguessin hagut d'encarregar a un dels dos esmentats la construcció de l'Aqüeducte de Segovia, o, per esser més propers, que el president Cañellas els hagués volgut encarregar el Túnel de Soller... No importa us en rigueu: Qualsevol dels dos hagués investit a qualsevol de les dues obres sense un pel d'angoixa que els llevàs la son: *Res hi ha que no es pugui fer !* Coratge mai en falta. Un d'ells tot sol va fer tota la porxada de ca nostra. Una perfecta xapuça, però encara aguanta.

Anem a l'Aqüeducte de Segovia. En Ramón s'hagués passat una bona temporada acaramullant pedres fins a fer-ne una muntanya de l'altura escaient de tal manera que s'hi pogués pujar peu pla o, si més no, sense necessitat de cap bastimentada complicada; allà dalt hagués fet el que fos per tal que pogués passar l'aigua d'una part a l'altra, sense massa ànsies per la quantitat d'aigua que es pogués perdre pel camí - que això són pardaleries menors -, però l'aigua hagués passat... Si després li haguéssiu objectat que per davall no s'hi podia passar, només hagués preguntat si el que hi volíeu fer passar eren persones, animals o coses de més embalum i, una vegada aclarit, sense més raons hagués començat a llevar les pedres necessàries per tal de deixar un forat de la grossària escaient... i ja està. Feina feta ! Això sí, les pedres que hagués hagut de llevar per a satisfer la vostra capritxada de darrera hora quedarien allà escampades i seria compte vostre retirar-les. Però segur que l'Aqüeducte, després de 2000 anys, encara aguantaria ! Gruixuda, però resistent. Obra de romans !

Si se tractàs del Túnel de Soller... Ell hagués picat fins aguaitar el cap a l'altra banda i, un cop allà, us hagués demanat què hi volíeu fer passar i, picassó en mà, hagués anat llavorant des de dins el que calgués per tal de fer-hi passar el que fos: Un tren ? Idò un tren; un portaavions ? Idò això. Les escombraries van per compte vostre, Sr. Cañellas. Jo ja he acabat !

En Gregorio... Ah, en Gregorio ! Uuui, en Gregorio !!

En Gregorio encara ara allisaria tots els caires del primer maó per tal que ajustàs tant perfectament amb el següent que semblassin d'una sola peça. Les seves ensambladures mai no han necessitat ciment.

El Túnel de Soller ? Després d'haver allisat mitja muntanya com si fos una rajola, encara ara estaria amb l'esquadra, el metre i el compàs per a marcar l'entrada mil·límetre per mil·límetre ! *Mal llamp les feines atropellades !*

Jo de veritat el que necessitaria seria un Gregorramón o un Ramongorio, és a dir, un híbrid dels dos exemplars, perquè, fins ara mateix, no he tingut problemes seriosos més que algun atac de nervis, perquè els treballs que els he encarregat fins ara s'han fet sempre "extra muros", és a dir, de portes a fora, sense que hagin hagut d'entrar mai dins la casa. Però arribarà el dia que s'acabarà la ventura i hauran d'entrar... i aquí s'armarà la de déu.

Si fas entrar en Ramón, al segon dia la meva dona ens traurà defora a tots dos, sense distinció de persones. Altrament, si fas entrar en Gregorio, a la primera setmana hi haurà atacs de nervis; a la segona, la cosa pot acabar en divorci... I, a la meva edat, jo ja no estic per segons quines històries !

J. Sancho

Per acabar...

RACÓ DE MN. CAIMARI

Records del meu Seminari

Per Mn. Francesc Caimari Alomar

10. - MES DE JULIOL

“...Adiós Señora, adiós, adiós !”.

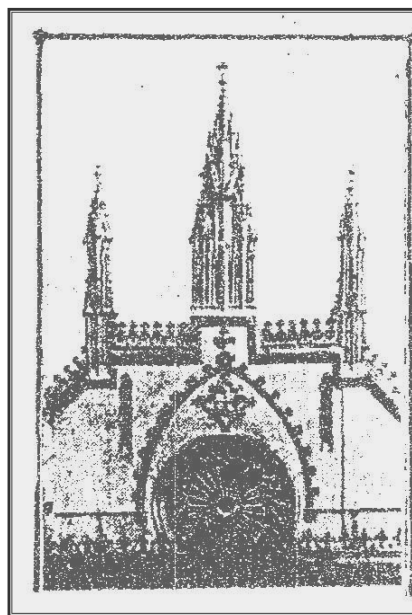
El dia de Sant Joan el “Precursor” per a noltros era el “Finicursor”, era més o menys el dia assenyalat per anar de vacances, a no ser que morís qualche Bisbe, o que l’aniversari de la seva mort coincidís per aquelles dates. Llavors les vacances quedaven uns dies a l’aire per poder-li cantar el funeral, cosa que passava així cada any per a Nadal. (Per la mort de l’Arquebisbe Miralles).

Però, a les vacances precedien unes quantes cerimònies dignes de figurar en les Obres Completes del P. Coloma, q.e.p.d., o d’en Pérez Galdós.

El dia abans d’acabar el curs, difícilment es pot descriure. El Seminari era com la “Casa de la Troya”. Anem per ordre.

“EL CUARTO”. Lo primer que recordàvem quan mos aixecàvem aquell darrer dia, era que per sempre havíem de deixar aquelles quatre parets “més hermoses que la rosa, més florides que el roser”, perquè al retornar després de vacances, el Superior havia fet tot un galimaties per col·locar els seminaristes, segons el seu cap quadrat, perquè no hi pogués haver “amistades particulares”. Per això alternava els “cuartos” dels seminaristes amb un fei i un guapo.

El primer que fèiem i lo més difícil, era el bolic del matalàs. Allò era superior a les nostres forces. Ni un mul de Sa Pobla era capaç de fer aquell rubiol.

El procés era el següent: Posàvem a terra una tela gruixuda, més bé un padaçot com a “salva manteles”. Allargàvem el matalàs, posàvem al damunt el coixí, les mantes i el paraigua, i no sé perquè ja que a s’estiu no plou... Passàvem unes bones cordes llenderes a davall i... hala ! A poc a poc enrotllàvem aquell “rodillo de primavera” com els que donen ara en els Restaurants Xinesos, i tot ben estret.

Després venia el “quid”. Amb el cap, els genolls, els colzes, la panxa i, finalment, les dents, havíem de fer un nus ben estret. Talment una creu alçada ! Tot era necessari ! Al final, tot quedava ben fermat i creuat.

Finalment, ai fillets!, havíem de davallar aquell “andamio” per les sacrosantes escales rectorals, únic dia de l’any que les podíem emprar, mig a les cegues, amb uns alens pròxims a l’infart i, al final, com si fos la terra promesa, vèiem o, millor dit, endevinàvem el “corredor fosc” i plaf ! matalàs i tu a terra fins que s’acabaven aquells brufols de porc senglar com fèiem noltros, al·lotells de 10 o 11 anys. Aquell corredor fosc pareixia al cap de poc temps un sementer de bubotes, el desembarc de Normandia. 200 o 300 matalassos !

Tornàvem pujar i després venia el fer la maleta. Quatre calçons blancs i camisetes i, al mig, hi posàvem el Missal del P. Ribera. Això sí que era molt sagrat. Els llibres del curs ja finit i, a damunt de tot ben planxadetes, les credencials: “*SEMINARIO CONCILIAR DE SAN PEDRO. El alumno Pere Antoni Mateu... ha merecido en los exámenes ordinarios la nota de ...mus o de ...tus*”. Totes acabaven en ...us. Però els matalassos dels qui acabaven amb ...sus, ja no tornaven al Seminari.

DESPEDIDA DEL RECTOR

Al capvespre del dia abans de les vacances, anàvem a despedir-nos del Sr. Rector en el seu Sancta Sanctorum: La Rectoral. De mitja hora enfora es sentien els brúfols aterradors de *quess?*, *Quess?*... *Aai, Marededeueta !*

Tots enrevoltats a la taula d’aquella Capella Sixtina amb un caramull de Bisbes penjats, escoltàvem els consells que mos donava de Santa Teresa de Jesús o de Sant Joan de la Creu i, al final, invariablement cada any mos recordava: “Nulla dies sine linea”. Besamans i a fer un poc de renou, no massa.

LA CAPELLA.

Al vespre de tot, venia lo més emotiu. Ni el P. Coloma, en la despedida de fi de curs que ens conta en la novel·la “Pequeñeces”, mos igualava.

Dins la Capella, un bon rosari, una bona Exposició del Santíssim i, al final, en Pere Rebassa amb unes bones orgades tocava aquell “Adiós, Señora, adiós, adiós !” i amb el “Quán presto, oh Madre...” (figura’t, *Quán presto !* ¡ 9 mesos !), mos despedíem de la Verge besant els “flecós”.

A les 6 del dia següent, campana ve, campana va, tots ben nets i preparats, baixàvem a Missa (sense el Missalet que ja estava embalat), a berenar i... amb una mà a la maleta i amb l’altra a n’en Raimundo de Miguel, pel carrer de Montissión, Cort, Colom, Sant Miquel i Plaça d’Espanya, anàvem cap al tren.

A les 9 en punt, aquell carretot feia piip ! i hala ! a casa nostra tenim ses feines.

Adiós Señora, adiós, adiós... !

11. - MES D'AGOST

Agost ! “Angas manchas”.

Ja era hora, però no vos faceu il·lusions. Les vacances eren com a fugir dels bous per anar a ses vaques.

Arribàvem al poble. Tot d'una a veure “s'Ecònomo”, els Vicaris, s'escolà i ses monges i... a les seves ordres !

Cap pelat a cero i calçons llargs. A Missa cada dia amb el P. Ribera i meditació de mitja hora llarga diària al dematí, i al capvespre: Rosari, visita al Santíssim i una petita xerradeta amb els companys seminaristes.

Durant el dia picava dins el nostre cap, com per damunt ho feia el sol, aquell sonsonete rectoral “Nulla dies sine linea”.

Agafàvem en “Tio Livio” o en “Culio César” i hala !, a traduir es bel·los gal·licos o es púnicos entre romans i cartaginesos i mirant d'aclarir si los podíem fer amics. Sabeu que hi estaven d'embullats !

Acabades ses guerres, agafàvem el llibre de la pau, pau m'has dit? Sa Guia de “Pescadores” del P. Granada, i venguen *hubiéredes* i *sintiéredes* i amb el cor estret de por, traduïem aquelles sibil·les esglaiadores sobre l'infern i les penes de “daño”.

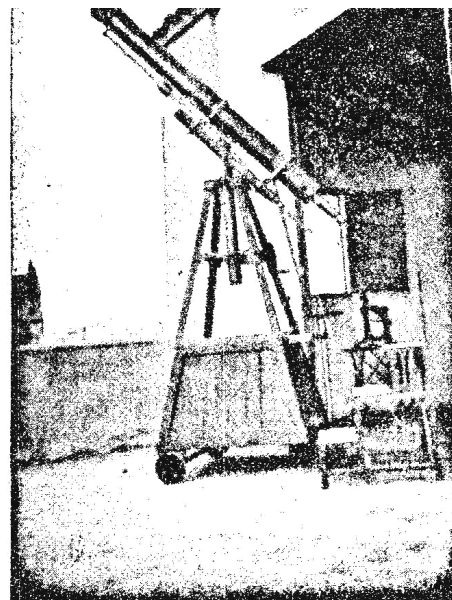
N'hi havia, com els companys de Sa Pobla, que ho teníem ben organitzat. Fèiem una espècie de Concili amb els seminaristes de pobles veïns i resolíem que uns traduïssin a l'endret en “Tio Livio” i altres a l'enrevés, el P. Granada i, quinze dies abans d'acabar les vacances, fèiem Sessió Plenària i mos ho canviàvem tot. Això era un gran invent. Però...? Tots “mutis”.

També, alguns dies anàvem a collir ametles, altres a parar es sac de blat i algun dia ben d'amagat, anàvem a la mar a banyar-nos els peus i els peus i res pus ! per por de que qualcú no mos digués com ja mos ho deia el Rector de Santa Margalida, quan mos veia amb els calçons arromangats damunt de la bicicleta: “Omnes simul peribetis !”.

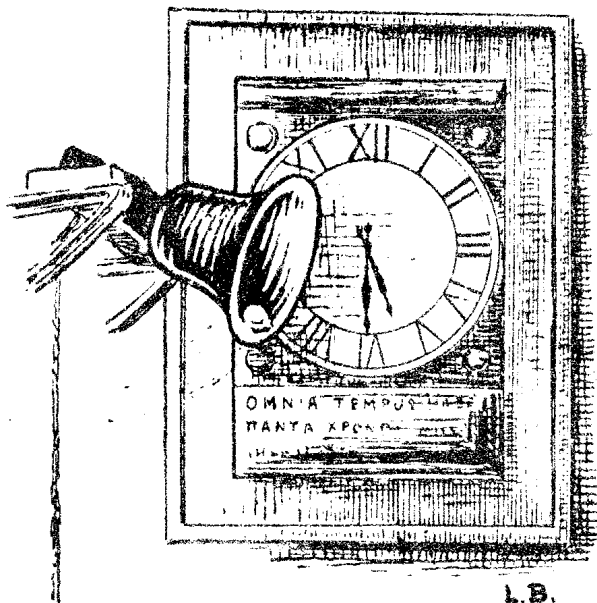
Així eren les nostres vacances. Menys mal que els nostres pares mos engreixaven com a porcellins perquè tenguéssim forces a l'abast, al haver de tornar a la “presó” un altre any.

Ah ! i els qui tenien la mala sort de tenir qualche ...sus, aquets ho passaven a més de metre. Suaven tinta xina per tot arreu i el seu cor era un dol.

Si aquell “part” acabava bé, benvinguts eren, però si acabava malament, no hi havia pedaços suficients per eixugar els plors. Pobres companys !

12. - MES DE SETEMBRE

Quan començàvem les vacances d'estiu, ja vèiem com de lluny una bubota que cada dia s'anava atansant. Aquella bubota era la festa de Sant Miquel Arcàngel.

Era per a noltros el dia 29 de setembre el dia "fatal" com diuen els Canonistes, és a dir, que ja s'ha acabat els temps d'apel·lació. Ja no hi havia remei. Era el nostre "Dies irae" o el "Dies" de "ire" al Seminari. Tot s'havia acabat.

Els darrers dies los passàvem escrivint a tot les còpies rebudes de ses traduccions clandestines que un de noltros anava a cercar al poble veïnat.

Les nostres mares mos acabaven els "baberos" nous perquè havíem crescut i aquells ja mos arribaven a sa panxa o perquè a cops de puny de "s'olla" ja estaven

com a foradats.

Era un mes molt agre. Qui més qui menys pesava dos o tres quilos més perquè els nostres pares bé es cuidaven de donar-nos bons platets, ensaïmadetes, cocarrois de verdura fresca, figues i raïms.

El primer toc d'atenció que s'acabaven ses vacances era quan les Monges franciscanes del meu poble, el dia 25 començaven la Novena al "Poverello d'Asís", el meu Sant, i me convidaven a tocar l'harmonium i cantàvem una cançó ben emblemàtica: "A Francisco seguir". Això sí que ho era ver. A meitat de la Novena, deixava l'orgue i... al Seminari, per després celebrar la Festa del meu Sant mut com una pedra i mig atontat, perquè fèiem per aquells dies els "Ejercicios Espirituales de San Ignacio". ¡8 dies, i vius !

Els nostres pares mos fèien el "rodillo de primavera" amb un matalàs ben estufat, mantes netes i llençols blancs com la neu i, al mig com sempre, el paraigua, perquè d'avui endavant ja podia ploure sobretot els dijous i els diumenges, que no hi havia escola, com així sempre passava.

Noltros fèiem les maletes. Posàvem lo més "delicat", com el Missal del P. Ribera, el mig dels calçons blancs perquè no s'embrutàs amb qualche ampolla de tinta xina que rebentàs. A damunt hi posàvem ben visible sa "Tarea de Verano" ben neta i planxada.

El dia abans ho dúiem a l'Agencia de transports del poble perquè sens falta tot arribàs el mateix dia que noltros, al Seminari.

Noltros, per altra part, anàvem a despedir-nos del Rector, dels Vicaris, de les Monges i dels amics corals del nostre poble que mos estimaven molt i mos admiraven.

El darrer dia, ben dematí, els nostres pares, germanets, oncles i cosins mos acompanyaven a sa camiona o a n'es tren i, mentre mos queien ses llàgrimes de pena, el tren arrancava a poc a poc cap a Ciutat. Trèiem les mans per els finestrans saludant als nostres amors, fins que ja no vèiem res.

Al vespre, perquè tots recordàssim que aquell dia era molt important, com un “Habebitis hunc diem in monumentum”, en el Seminari se cantava el càntic més odiós de tot l'any: “SANCTE MICHAEL ARCHANGELE”.

* * *

I tornava a començar la roda ... ¡ 13 anys !

AGRAIMENT A Mn. CAIMARI

Durant un any i mig la revisteta **MODÈLICS i modelicons** ha acabat cada número amb aquests entranyables escrits de Mn. Francesc Caimari Alomar que ens han aportat també a nosaltres records de les nostres pròpies vivències dels anys del Seminari. Hem pogut donar una volta rodona a tot un any, repetit cíclicament, durant tota la infància i tota la joventut d'ells i de nosaltres mateixos.

No ens és possible incloure tots els articlets del seu recull “RECORDS DEL MEU SEMINARI” perquè els tres números anuals de la nostra revisteta no donen per a tant. Malgrat això, no podem ni volem renunciar a anar-ne reproduint ocasionalment alguns altres, especialment aquells dedicats a “personatges” del Seminari, que són molt descriptius i que, alhora, demostren els sentiments d'estima i agraïment de l'autor vers aquelles persones que, d'alguna manera, formaren part de la seva vida en els seus anys de seminari. L'estimació, el respecte i fins i tot “l'enyorança” d'aquelles persones i d'aquella Institució - que ell palesa constantment en els seus escrits - honoren tant a l'autor com també al Seminari mateix i a totes aquelles persones que ell recorda amb tanta tendresa.

Aquests articles han estat per a nosaltres unes lectures molt plaents, interessants i emotives, per això volem ara reiterar el nostre agraïment al seu autor, Mn. Caimari. Moltes gràcies, D. Francesc, pels seus escrits i per haver permès que nosaltres els poguéssim també assaborir amb tan bon delit.

Que Déu li ho pagui!

J. Sancho

CONFIDENCIALITAT

MODÈLICS i modelicons és una revisteta privada i els escrits que conté no suposen mai manifestacions públiques dels seus autors: són tan sols comentaris espontanis, amistosos i confidencials entre amics i per a amics, sempre de caràcter privat. Demanam, per tant, que se respecti aquest caràcter privat i confidencial.

Pàgina humorística

Qui sap en quin museu podem trobar aquesta pintura?

... en un bar de Santander hi trobam la contrarèplica

... per aquestes qüestions no entram en polèmica

